

1835

15. Set. 1944

a 8 N



# SLOVENSKI POROČEVALEC

INFORMACIJSKI VESTNIK OSVOBODILNE FRONTE

Leto V.

31. julija 1944.

Štev. 20

## RAZKROJ BELE GARDE

Zakaj postavljamo v sedanji dobi razkroj bele garde za eno prvih nalog OF? Morda iz razloga maščevanja za vse strahote, ki jih je izdajalska bela garda z vsemi svojimi odtenki povzročila slovenskemu narodu? Ne! Kakor je gotovo, da bo slovenski narod moral obračunati z vsemi izdajalci in razdiralci slovenstva prav zato, da bo mogel graditi svojo bodočnost na poštenih in značajnih ljudeh, tako je gotovo, da niso Osvobodilno Fronto nikdar vodili pri razkrojevanju in uničevanju notranjega sovražnika nizki človeški nagibi, ne razredna sovražnost in ne nazorska ali verska nestrpnost. Že v prvih dneh se je Osvobodilna Fronta zavedala svoje najodgovornejše naloge, to je, ostvariti enotnost. Ta velika odgovornost je narekovala neizprosni boj proti vsem tistim nosilcem nesprotnih tokov v času osvobodilnega boja, ki so hoteli s slepljivimi domovinskimi in verskimi gesli prodati slovensko ljudstvo tujcu, zabrisati slovenstvo, zatreti vsak podvig pristnih ljudskih množic in to vse samo za zagotovitev lastnih osebnih in klikerskih položajev. V današnji dobi, ko se brez dvoma približuje Hitlerjevi Nemčiji in njenim pajdašem smrtna ura, hoče Osvobodilna Fronta prav to svojo veliko nalogo za združitve vseh pozitivnih sil na slovenskem ozemlju dokončati.

Ce danes kliče Osvobodilna Fronta vsem tistim, ki še niso v njenih vrstah in še celo vsem tistim, ki so danes še hlapci osovraženege tujca, ne dela tega zaradi svoje slabosti in občutka premajhne usidranosti v narodu ali iz kakršne koli bojazni v uspeh. Nasprotno! Največ, kar je mogla Osvobodilna Fronta doseči, je dosegla v času svojih najtrših preizkušenj. Misel OF je postala že takrat lastna vsem zdrevim ljudskim silam, njena organizacija se je razpredla do sleherne slovenske vasi, partizanska vojska je s svojimi slavnimi pohodi prekrižarila vso slovensko zemljo. Brez vsake zunanje pomoči, samo s tesnim sodelovanjem bratskih jugoslovenskih narodov se je Osvobodilna Fronta tako zrasla s slovenskim narodom, da je niti okupator, niti notranji sovražnik ni mogel odtrgati od njega. Svoje notranjo utrditev je tedaj dosegla iz svojih lastnih moči. Posledica tega je, da je prav slovenski narod, združen v OF, prispeval k skupni jugoslovenski stveri in dosegel, da so pridobitve Osvobodilne Fronte dobile priznanje ne samo pri zaveznikih, ampak tudi na sedežu bivše emigrantske jugoslovanske vlade in v vsem

demokratskem svetu. Sporazum Tito-Šubašić je v jugoslovanskem in evropskem obsegu, posebno pa še v slovenskem obsegu, docela potrdil pravilnost programa Osvobodilne Fronte in njeno delo. V jugoslovanskem svetu in v svetovni javnosti so ta vprašanja jasno rešena in nihče več ne more upati, da bo mogel mimo Narodno Osvobodilne Vojske Jugoslavije, mimo narodne oblasti, ki jo je dvignila osvobodilna borba, postati viti sile, ki bi mogla dobiti opore pri nas doma, pri velikih zaveznikih in v demokratskem zapadnem svetu. Oboje: notranja moč Osvobodilne Fronte in potrditev njene politike s strani zunanjega sveta je izhodišče za razkroj bele garde v sedanjem obdobju te velike vojne.

Iskrena želja in odgovornost pred bodočnostjo nenehno terjata od nas rešitev slovenske enotnosti. Zato naj bo prav to čas poziv vsem aktivistom Osvobodilne Fronte in vsem pravim slovenskim rodoljubom, da store vse, da se belogardizem razkroji in da čas popolne osvoboditve slovenskega ozemlja ne bo zatekel na njem nobene belogardistične vojaške in politične formacije več. Prav zato, da omogoči vsem tistim, ki so brez lastne volje ali brez zadostnega premisleka še v vrstah nasprotnika, povratek k svojemu ljudstvu prav zato, da poštenim slovenskim družinam in domovom prihranimo sramoto, da jim omogočimo lažje vključevanje v pravo slovensko skupnost. Prav zato, da pripeljemo čim več ljudi v našo svobodo in sicer takih ljudi, ki bodo vanjo prišli z zavestjo, da so nekaj storili za osvoboditev slovenske zemlje. Zato naj prodre ta poziv v sleherno švabobransko postojanko, v vse tiste domove, ki še niso spoznali in doživeli potrditve pravilne poti Osvobodilne Fronte. Našo literaturo, vse naše letake, radijska poročila, izjave članov jugoslovanske vlade v Londonu, odlične uspehe Rdeče Armade in zaveznikih vojsk, polet NOV in FOJ - vse to so dolžni naši aktivisti posredovati v vrste švabobrancev. Navezovati morajo stike z njimi in jim brez vsakega prikrivanja dejstev predstaviti položaj tak, kakršen je, pomagati pri prehajanju na našo stran. Spesobni morajo biti prav iz jugoslovanskega in splošnega svetovnega stališča pokazati pot k nam. Naši aktivisti v tem pogledu svoje naloge še niso izvršili, morali pa bodo posvetiti več pozornosti in več truda.

Prav sednji čas poziva vse družine, ki imajo svojce pri sovražniku, da store vse, da ga zapuste in prestopijo v naše vrste. Na oni strani je brezpogojen pogin in vsak up, da bodo zapadne zavezniške armade kakorkoli ščitile švabobrance, je brezvestno zapeljevanje zločinskih belogardističnih voditeljev. Prav te dni je londonski radio povedal o tem prav jasno besedo.

Današnja doba je zadnji klic vsem tistim, ki so s svojim zadržanjem podprli takozvano politično sredino. Mlačnost teh in špekulanstvo njihovih voditeljev nima nobene realne perspektive več. Ali si hlapec tujcu, ali si Slovenec in s tem pripadaš v vrste Osvobodilne Fronte, tretjega ni. Zadnji čas opredelitve je prišel. In prav opredelitev takih ljudi na stran Osvobodilne Fronte more brez dvoma doprinesti delež k razkroju belogarde. In še nekdo ga lahko doprinese. To je slovenski duhovnik. Ne kakšen našin slovenski duhovnik pripomore k temu razkroju, sam dobro ve. Marsikje mu je pot v nasprotno postojanko najbolj odprta. Izrabi naj jo v zavesti, da je prav zadržanje dela slovenske duhovščine marsikje napolnilo sovražne postojanke s slovenskimi fanti in možmi.

Izvrševanje te naloge in tak poziv OF je izraz njene moči. Ne gre za rešitev OF, njene misel je zmagala, gre za rešitev tistih, ki so na strani nedvomno poraženega sovražnika in katerim so še odprta vrata v slovensko skupnost. - Gre za prepreditev bratovorilske vojne, ki bo terjale sicer še marsikatero dragoceno žrtev, ki pa bo doprinesla nasprotni strani brezozirno uničenje.

Nepoboljšljivi švabobranci naj se zavedajo, da bo brez usmiljenja uničen vsak, kdor bo vztrajal na izdajalski poti in pomagal okupatorju pri divjanju ob njegovi smrtni uri. To naj imajo naši aktivisti vedno pred očmi. Osvobodilna Fronta bo to nalogo izvedla z enako doslednostjo, kakor bo pomagala vsem tistim, ki imajo voljo zapustiti sovražno mesto in se povrniti k svojemu narodu.

Dr. Marijen Breclj

### VEDNO BLIŽJE K BERLINU

Varšava, druga evropska prestolnica, pred osvobojenjem.

Rdeča Armada kar naprej brzi na zapad. Komaj da ji sledimo. Pred dobrim mesecem je pričela pri Vitebsku, sedaj je pred poljsko prestolnico Varšavo. 620 km od 23. junija do 30. julija. Vsekakor rekord v zgodovini vojska.

Druga za drugo so stopale nove sovjetske armade v borbo. Sedaj je v gibanju fronta od Karelijskih jezer do Karpatov. Sovjetsko prodiranje predstavlja trenutno tri kline s tremi cilji: Riga, Varšava, Karpati. S padcem Rige bo zapečaten Lindemanova armada 35 divizij v Latviji in Estoniji. S padcem Varšave bo odprta nadaljnja pot v Berlin. Frako Karpatov vodijo ceste v Čehoslovaško, v Madžarsko raven in na Balkan. V tem zaletu bo Rdeča Armada te cilje dosegla.

V enem mesecu je Rdeča Armada osvobodila 23.000 naselij, med njimi 152 mest. Osvobodila je prestolico Bele Rusije Minsk, prestolico Litve Vilno in prestolico karelifinske republike Petrozevodsk. V tem času je padlo 381.000 Nemcev in 158.400 je bilo ujetih, med njimi 26 generalov.

Ni šudno, da radi tega stanja izgublja Hitler tla pod nogami in se mu generali upirajo.

### V Normandiji nova ofenziva

Dne 25. julija so zavezniške čete pričele z novo ofenzivo v Normandiji. Anglo-kanadske enote potiskajo Nemce južno od Caena. Amerikanci pa prodirajo na polotoku Cotentin proti zapadni obali na jug. Maršal Rommel, ki je bil te dni ranjen pri letalskem napadu, si obupno prizadeva ustavljati zavezniško prodiranje.

### V Italiji na "Gotski črti"

Po padcu Livorna in Ancone si zavezniške čete krčijo pot proti severu. Pet ameriška armada je še v Pisi, prvi skrajni točki "Gotske črte". Novozelandski pa bodo vsak čas zavzeli Firenze. Po padcu teh mest se bodo zavezniški pričeli vzpenjati v Apenine, ki tu preseka južno Italijo počez in ki jim še zapirajo pot v dolino Pađa. Čim bodo preko Apeninov, se bodo razlili po ravnini proti zahodu in vzhodu in se združili s francoskimi in jugoslovanskimi partizani. Trpki dnevi čakajo maršala Kesselringa, ki se baje tudi že upira Hitlerjevimi pustolovščinam in je bil zagonetno ranjen.

## SLOVANSTVONA POMODU

Dne 26. julija sta vlada Sovjetske Zveze ter poljski Komitet Narodne Osvoboditve podpisala v Moskvi sporazum o odnosih med sovjetskim vrhovnim poveljnikom in poljsko upravo po prihodu sovjetskih čet na poljsko ozemlje.

Sovjetsko-poljski sporazum je po svoji vsebini podoben sporazumu, ki sta ga svoj čas sklenili sovjetska vlada in ČSD. Sovjetsko-poljski sporazum nazorno dovažuje, da nima Rdeča Armada prav nobenega namena vsiliti poljskemu narodu kakršnokoli državno ali družbeno obliko ali pa kakorvoli poljski narod organizirati v njegovih upravičenih narodnih težnjah in zahtevah, temveč da pripada ravno nasprotno - **VOJNA VPLIVNA IN PLEVNIVITA OSVOBODITELJIMA POLJSKEGA NARODA IN POLJSKI DRŽAVI IZPOD ŽELMA NEMŠKE ZAKRVALITVE IN TRISOLETNE GERMANSKÉ TVARNOSTI.** Začasna vrhovna oblast in odgovornost v vseh zadevah, ki se nanašajo na vojno vodstvo v času, potrebnem za izvedbo vojnih operacij, je osredotočena v rokah vrhovnega poveljnika sovjetskih čet samo v zoni neposrednega vojaškega dogajanja. Šim pa kakorvoli del poljskega ozemlja preneha biti zona vojnih operacij, prevzema poljski Komitet Narodne Osvoboditve popolnoma v svoje roke vodstvo vseh poslov civilne uprave. Poljske vojaške enote, ki so bile vpostavljenе na ozemlju ZSSR, se bodo bojevale na poljskem ozemlju ter bodo v organizacijskem in kadrovskem pogledu podrejane vrhovnemu poveljstvu poljskih oboroženih sil.

Kdor količkaj pozna zgodovino rusko-poljskih odnosov vse do Oktoberске revolucije in sovraštvo poljske reakcije do nove sovjetske države, mu je brez nečoljnega jasno, kako čeljnosečni prelom v poljsko-ruskih odnosih predstavlja najnovejši sovjetsko-poljski sporazum. Svoje dni, za termih carističnih časov, so prihajali ruski vojaki in ruski uradniki na Poljsko kot okupatorji, kot zatiratelji poljskega naroda. Dandanes, za svobodnih in svetlih sovjetskih časov, prihaja ruski narod na Poljsko kot odkritosrčni, s slovanskimi čustvi prežeti poljski **PRIJATELJ, KOT NAROD OSVOBODITELJ**, kot narod, ki zna ločiti svobočoljubni in borbeni poljski narod od judaževske, protiruske, protisovjetske in protipoljske reakcije, uslužne pangermanskomu imperializmu celo na zavniških zapadnih tleh.

Nobenega dvoma ne more biti, da temelji prelom v poljsko-ruskih odnosih na pravični in demokratski narodnostni politiki, ki jo Sovjetska Zveza zavestno izvaja ves čas svojega obstoja in na narodno osvobodilni borbi poljskih ljudskih množic, ki je izpodrezala v Poljski sami tle protiljudski in protineredni poljski reakciji.

Sovjetsko-poljski sporazum hkrati izpričuje vso veliko **SODOBNO SLOVANSTVO VLOGO RUSKEGA NARODA.** Ruski narod, ki je bil za čase carizma brezupna, vselej verljiva naša panslevističnih sanjačev, je danes dejansko postal najjudernejša in vodilna sila slovanstva. Triner rusko-poljskega sporazuma dokazuje, kako veliki ruski narod v **FRANCI** - ne le v besedah - odstranjuje nasprotja med slovanskimi narodi in kako v **FRANCI** nastopa kot zaščitnik, kot osvoboditelj slovenskih narodov.

Če hočemo velikanski pomon sovjetsko-poljskega sporazuma spoznati v vsej njegovi celoti, je treba z njim logično povezati še dvojje dejstev:

prvič priključitev materam Belu Rusiji in Ukrajini beloruskega in ukrajinskega ozemlja, ki so ga svoj čas ugrabili poljski reakcionerji in imperialisti, kasnejši izdajalci poljskega naroda in poljske države ter namški fašistični hlapci,

drugič stališče Sovjetske Zveze, **NAJ POLJSKA RAZŠIRI SVOJE VEJE NA ZAPAD, TJA KJER JE BIL SLOVANSTVO VSELEJ OGRADENO OD ŽIVALSKEGA PANGERMANSKEGA POHLEPA PO SLOVENSKEI ZEMLJI.**

Londonški radio je dne 25. julija že objavil, da je poljski Narodno osvobodilni Svet izrekel nove zahteve glede ureditve poljskih meje, zahteve namreč, naj se Poljski priključijo Vzhodna Prusija in cel Slesija ter Pomorjanske vse do izliva Odra. Oficialne potrditve te Londonške radijske vesti doslej sicer še ni bilo, vendar nam na tem mestu ne gre za bolj ali manj točno vsebino takih vesti, terveč nam je pred očmi teko sovjetsko kakor poljsko stališče. **DA SE TRABA USTVARETI VELIKO, MOČNO IN NEODVISNO POLJSKO S RAZLIKOVANIM IN ZARAVNANJEM NJENIH MEJ NA ZAPAD NA IZELJUJEM RACUN PANGERMANSKE GRABLJIVOSTI IN PANGERMANSKEGA POHLEPA.**

Če povzamemo v celoto oboje dejstev, dejstvo namreč, da se je poljski narod odpovedal zatiranju in okupaciji beloruske in ukrajinske manjšine in dejstvo, da sta se Sovjetske Zveze in ruski narod izrekle za veliko, močno in neodvisno Poljsko ter da ste za tako Poljsko tudi v krvavih bojih zastavila svoje najboljše obožovane sile - tedaj vidimo prav na tem, danes najbolj živem poljskem primeru, vso pravilnost in resničnost sodobne SLOVANSKE POLITIKE, ki prežema tako veliki ruski narod in njegovo vojsko kakor druge slovanske narode, ki so se z ruskim združili v skupnih osvobodilnih neperih.

Ta politika vsekekor obstaja v naslednjem:

prvič med slovanskimi narodi Rusije, Belorusije, Ukrajine in Poljske odstraniti vsak koren spetike s tem, da preneha njihovo medsebojno sovražstvo in sleherne sled njihovega medsebojnega zatiranja, da se z njimi vpostavijo pravične narodnostne meje, da se med njimi stuje s pristnim človečanskim in demokratičnim dahom prebete sloga in enotnost, resnične - ne frazerske! - SLOVANSKA VZAJEMNOST:

drugič slovanske narode Rusije, Belorusije, Ukrajine in Poljske zaverovati pred nevarnostjo pangermanskega imperializma s tem, da svoje meje pomaknejo na zapad, da enkrat za vselej odstranijo nevarnost učinkovitih imperialističnih napadov.

Taka slovanska politika je prav zato nogoča, prav zato resnična in prav zato človečanska, ker temelji na globoki demokratični vlogi sodobnega slovanstva in na dejstvu, da je veliki ruski narod pred sedemindvajsetimi leti zgrabil v svoje roke plekenico demokracije in človečanstva.

Nobenega dvoma ne more biti, da postaja sodobno rusko-poljsko prijateljstvo, ki so ga omogočili napori, napaži in slavne zmage Rdeče Armade pod vodstvom velikega stratega in mislilca Štalina, vzor pravilne slovanske politike vsem slovanskim narodom.

Slovanstvo kot najmlajša in najbolj življenjska sila kulturnega človečanstva je v polnem zarahu in polnem pohodu!

Boris Kidrič

## PRIMORSKI SLOVENCİ VOLIJO

V Slovenskem Primorju se vršijo volitve v narodno osvobodilno odbora. Primorci dokazujejo svojo politično zrelost s tem, da že med bojem, ponekod v neposredni bližini sovražnika, z glasovnico v rokah vršijo svoje narodno in državljansko dolžnost. Za Slovensko Partijo imajo te volitve že vse drugačen pomen kot za ostalo Slovenijo. Niso le grešitev naše ljudske oblasti, so obenem plebiscit.

Volilni shodi so ponekod pravi ljudski tabori, saj se jih udeležuje po dva do tri tisoč ljudi. Taki shodi so se vršili na Koralški, na Tivolski, v Brkinih in na Krasu, kjer se je udeležilo nekakega mitinga do tri tisoč ljudi in četrt ure ob sovražne postojanke. Pridejo po ur.

in ure daleč, da slišijo naše govornike, včasih ponoči, v dežju, prav iz sovražnikovih postojenk. Ne ustrašijo se nobenega truda, ne nevarnosti. Primorske žene in dekleta, ki nosijo tri četrtine političnega dela na terenu na svojih ramenih, so tudi pri sedanjih volitvah najbolj agilne. Volitve so se vršile v Tolminskih gorah, v Goriški okolici, na Vipavskem, na Krasu, v Slovenski Istri in prav pred vrati Kopra. Tudi v vaseh, ki jih neposredno osreča okupator in posebno v teh vaseh je bila udeležba nepričakovana, po večini sto odstotna. Volitve se vršijo tudi v Brkinih, celo v Beneški Sloveniji, v okolici Trsta, v Erkinih in na Fivki. Volila bo cela Primorska, ki daje tem volitvam vnanjega izraza narodne manifestacije.

Na volilne shode in na volitve same prihajajo v dolgih sprevedih, v narodnih nošah, s slovenskimi zastavami, s cvetjem, s partizanskimi in narodnimi pesmimi. Za vsak kraj pomenijo te volitve obenem narodni praznik. Ponokod prihajajo ne volišča okrašeni z lipovimi vejicami. To spominja na prve volitve pod Italijo po zadnji vojni, ko je bila lipova vejica značka za slovenskega volilca. Danes te lipove vejice govori-jo: Tu je slovenska zemlja in slovensko ljudstvo, tu smo Slovenci, ki se borimo z nemštvom za svoj obstanek, našo narodno težnjo in težnjo vseh Slovanov.

Primorske ljudstvo je bilo že dolgo let izločeno iz političnega življenja, ni moglo ne smelo sodelovati niti pri občinski upravi. Zato nekateri spočetka niso umeli velikega pomena teh volitev. A dali so se poučiti in so razumeli, da si s temi volitvami sami delijo pravico, ki so jim jo tujci kratili dolge stoletje, posebno kruto pa zadnjih dvajset in več let. Spoznali so kaj pomeni, ako lahko narod svobodno izraža svojo voljo, gradi oblast iz sebe in za sebe. Primorski človek je začel misliti, je začel živeti. Noče nikomur več biti ponižen hlapec, noče več zadovoljiti z drobtinicami, ki padajo s tujčeve bogate oblošane mize, ampak je zrasel v novega, samozavestnega človeka, ki bo sam po svoji vplji urejal svojo usodo. Te volitve so tudi za Slovensko Primorje - in predvsem za Slovensko Primorje - oster mejnik med staro in novo dobo, gласen klic: Staro se ne sme več povrniti!

Primorci se poleg tega dobro zavedajo, da imajo te volitve zanje tudi velik političen pomen. Z glasovnico v rokah utrjujejo priključitev Slovenskega Primorja k svobodni, združeni Sloveniji v federativni, demokratični Jugoslaviji. S temi volitvami izpolnjujejo sen svojih najboljših sirov preteklosti in sedanjosti, od bazoviških junakov pa do borcev, ki so padli v tej borbi, z narodnim herojem Vojkom na čelu. Njihove žrtve in te volitve so plebiscit, ki mu nihče ne bo mogel oparokati. Ne samo s puško, tudi z glasovnico, s katero že danes gradijo svojo narodno oblast, dokazujejo svojo odločno voljo za svobodo, ki jim jo sicer jamči že Atlantska izjava, katere priznava vsem narodom, malim in velikim, pravico do samoodločbe. Za to pravico so se Primorci pripravljeno boriti vsak čas in proti vsakomur do zadnje kaplje krvi. Dolge stoletja pod tujci, 25 let najhujši sužnji, a nikoli in nikomur več - rajši smrt!

Te trdna, enotna volja naroda in naše vojska bosta jamstvo za urenjenje naših narodnih teženj. Primorci tudi v volilni kratici ne smejo pozabiti na oborožen boj, ampak morajo pomožiti in uvrstiti naše brigade s splošno in popolno mobilizacijo vseh moških, ki so sposobni za orožje.

To je izredno važno prav danes, ko poginja hitlerjanska zver, ako hočeno končno veljavno izvojevati našo svobodo in zavarovati dragoceno pridobitve dosedanje borbe. Novi odborniki, predani ciljem našega osvobodilnega boja, bodo naši odločni borci na terenu. Naše puške, ki jim bodo postavili povsod, kjer bivejo Slovenci, pa nam bodo zebrtale in strahilo našo proti vsakemu tujemu pohlepu.

France Revk

## DOMOBRANCI SE PREDAJAJO

PREJELI SMO POROČILO, DA JE PANDA NAJVEČJA BELOGARIBISTIČNA POSTOJANKA RIHEMBERG. DVA IN DESETDESET PRIMORSKI PANTOV KI SO BILI PO SILI MOBILIZIRANI V DOMOBRANCI, JE PRESTOPILI V NAŠO VOJSKO. PRI TEM PRELETU JE BIL UBIT GLAVNI BOMBAČI VOMAKI ORGANIZATOR DOMOBRANSTVA NA PRIMORSKEM, POROČNIK MURLAN IZ ANDOVŠČINE RIHEMBERG JE BIL TUDI ŠESTIMI MESENCI DO TAL POČGAN S SOSEDNIMI VASMI VRED PREBIVALSTVO PA POHITO IN ODPALJANO. V KOLIKOR SE MI NI POŠTIGLO POBEGNITE, TA SOVAŽNA POSTOJANKA JE BILA IZVAJALO MOČNA KIP PODATAVA NEMEN POKEN ZA SVETI, NJEN PADEC JE SLOVENSKO PRIMORJE POZDRAVILO Z VELEKO RADOŠČO. DVA PREDALJNA GRADNIKOVA BRIGADA KI STA IZVOLA AKCIJO, JE VERAJSKA DOBILA ZNAJOSLAVNO SPREJELA. TAKO DO PADILA POSTOJANKA ZA POSTOJANKO DOBLES PRIMER SKA NE BO DOBILA OČIŠČENI SOVAŽNITKA.

## POT BOSNE IN HERCEGOVINE K SVOBODI

Dne 30. junija se je vršilo v Senškem mestu drugo zasedanje ZAVNOBIIH-a /Zemaljske Antifašistične Vlade Narodnog Oslobođenja Bosne i Hercegovine/, kjer so svobodno izvoljeni predstavniki Bosne in Hercegovine, Srbi, Hrvati in muslimani sprejeli med drugim deklaracijo, kot osnovo bodoče ustave Federativne Bosne in Hercegovine in izvolili Zemaljsko Vlado Narodnog Oslobođenja Bosne in Hercegovine kot najvišje zakonodajno, izvršno in predstavniško telo federalne enote Bosne in Hercegovine.

Dne 1. julija se je vršila prav tam posebna politična skupščina, kjer so predstavniki raznih političnih skupin vešč narodnosti Bosne in Hercegovine dali izraz politični enotnosti, ki se je akovale v tri letni borbi in ustanovili Narodno Osvobodilno Fronto kot predstavnioc političnega narodno osvobodilnega gibanja narodov Bosne in Hercegovine na enotni narodno osvobodilni osnovi. Tako se predsednika ZAVNOBIIH-a kot Izvršnega Odbora NOF je bil izvoljen znani in priljubljeni narodni borec dr. Vojta Keenanović.

Bosna in Hercegovina sta po aprilu 1944 postali tisti del Jugosla vije, kjer so fašistični krvniki najbolj pvelzkušali svoja zverinstva. Hitler ju je navigel Ante Paveliću, da ga še bolj priveže nase in na strga iz NIIH čim več topovske hrane za bitko na vzhodu, ki je je že pripravljel.

Ravno v Bosni in Hercegovini je ustaški šovinizem v svojih zverstvih prokosil samega sebe. Poglavnik je poslal tja najkrvoločnejšega klevca Srbov Jura Francetića in Mija Babića. Ta dva sta z ustaškimi tolpami načrtno iztrebijala vse, kar je le dišelo po srbskem in pravoslavnem. Oba sta kmalu prejela zasluženo plačilo.

Toda v Bosni in Hercegovini živijo tudi muslimani. V prečaprilski Jugoslaviji so bili vedno zapostavljeni in so očistevali tisti drobšč, s katerimi so se plačevali račun na srbskimi hegemonisti in hrvatsko gospodo, zato so gospodersko in kulturno zelo zaostali. To so fašizem takoj izrabili v svoji satanski igri ščuvanja naroda proti narodu, brate proti bratu. Muslimani naj bi postali mesto Hrvatov klevci srbskega šivilje.

Kakor v ostalih pokrajinah Jugoslavije, so se tudi med muslimani takoj našli izdajalci, ki se na vrat ne nos hiteli v Zagreb in se z obane ročane obesili na Pavelićev, recí Hitlerjev načrt. Dr. Džaffer Kulenović, "voditelj" muslimanov in velik "Jugoslovan" v Čvetkovićovi vlad, se je tekoj znašel kot minister ob strani poglavniha in ni nignil.

s prstom, ko so tolpe Babića in Francetića ter muslimanskih ustašev Hakije Hadžića in Alije Šuljeka klale srbske žene in otroke in ke ste kričala v Zvorniku, da je treba iztrebiti vse Srbe 40 km od Drine.

Bosna in Hercegovina sta bili v teh groznih dneh zaliti s srbsko krvjo. Vsi poštene Hrvati in muslimani se z grozo opazovali početje teh zločinskih tolp.

Tedaj je zasijal žarek. Prvi partizani so začeli z neizprosno borbo proti okupatorju in ustašem. Oni so pokazali bosensko-hercegovski ljudstvu pot v novo in lepše bodočnost, pot bratstva med Srbi, Hrvati in muslimani, pot bratstva vseh jugoslovanskih narodov.

To zopet ni šlo v račun fašističnim podreplnikom onstran Drine, Nedić-Mihailovićevi srbski hegemonistični kliku. Hitlerjeve satanska igra se je razvedla v drugem dejanju. Mihailović je zabodel nož v hrbet na življenje in smrt borečih se partizanov. Majorja Dangić in Todorović sta s svojimi četniškimi klavci pridajala ustaškim nove potoke to krat hrvatske in muslimanske krvi. "Vsi Hrvati in muslimani so ustaši in izdajalci in morajo biti najstrožje kaznovani," je izjavljal Draža Mihailović.

Bosna in Hercegovina sta se utapljali v krvi stotisočev srbskega, hrvatskega in muslimanskega življa. Hitler je triumfal. Pavelić in Mihailović sta očiščeno izvajala njegov načrt: narod proti narodu, brat ko lje brata.

Srbske in črnogorske brigade, ki so morale radi nemško-italijanska pritiska zapustiti svojo ožjo domovino, so prispale v vzhodno Bosno in poštene stopile na prste tem izredkom. S svoje neizprosno borbo proti srbskim in črnogorskim četnikom so tekoj pridobile simpatije bratskih hrvatskih in muslimanskih množic. Novi tisoči iz hrvatskih in muslimanskih vrst so pričeli polniti slavne srbske in črnogorske brigade. Tisti najzlahtnejši sad osvobodilne borbe narodov Jugoslavije, ki ga občuduje ves svet, bratstva in enotnost jugoslovanskih narodov od Soče do Vardarja, je vzklik prav v Bosni in Hercegovini in obveroval jugoslovanske narode, da niso utonili v lastni krvi.

Bosna in Hercegovina sta našli svojo pot. Nič ni pomagal sporazum včerajšnjih divjih sovražnikov Pavelića in Mihailovića, nič ni pomagale muslimanske "plava SS divizija", ki jo je Hitler skrpal s pomočjo muslimanskih izdajalcev Rupnikovega kova, nič ne pomaga "zeleni kader", ki pod krinko "čakanja in skrivaštva" predstavlja drugo garnituro gestapa. Bosna in Hercegovina sta odločno stopili na stran narodno osvobodilne borbe in neusmiljeno tolkli okupatorja in vse tiste proklete izdajalce, ki so prelili toliko nedolžne krvi.

Triletna težka borba ni bila zaman. Dne 30. junija in 1. julija sta Bosna in Hercegovina v Sanskem mostu doživeli svoj veliki dan. V bratskem objemu so njuni najboljši sinovi in hčere, Srbi, Hrvati in muslimani, na lavorikah svojega triletnega boja, na podlagi zgodovinskih novembrskih sklepov AVNOJ-a v Jajcu postavili temelje svobodnemu in samostojnemu življenju Bosne in Hercegovine v svobodni, demokratični, federativni Jugoslaviji.

Točno po tridesetih letih, ko je bosenski heroj Gavrilo Princip sprožil sarajevske strele, sta Bosna in Hercegovina našli svojo pot.

Bosanske, hercegove, muslimanske brigade pa skupno z drugimi bratskimi enotami NOV Jugoslavije korakajo k novim zmagam.

## OD ZMAG DO ZMAG

### Velika zmaga II. Korpusa

Enote II. Korpusa pod poveljstvom generala Peka Dapčevića so na odseku Anđrijevića-Plavske kotline v Sandžaku zadale sovražnikovim skupinam, ki so polni mesec vodile ofenzivne operacije od Peći k Anđrijeviću z namenom, da zavzamejo Berane in osvobode važne komunikacije v dolini Lima, velike izgube. V tej ofenzivi so nastopali poleg Nemcev četniki, muslimanski in arnevtški izdejalci. General Peko Dapčević je s sijajnim manevrom presekal sovražniku unik k Peći, ga nato obkolil in obkoljenega popolnoma potolkel. V teh bojih je padlo 900 sovražnikovih vojakov in oficirjev, 200 pa jih je bilo ujetih. Zaplenjena je bila polkovna zastava, 2 topova, 14 težkih minometov, 48 težkih strojnic, 355 pušk, preko 200 konj in 5 kamionov. Zaplenjeni material se še zbira in preštava. Junaške brigade II. Korpusa nadaljujejo s preganjanjem razbitega sovražnika in čiščenjem rodnih mest in vasi.

### Srbske divizije na Moravi

Srbske divizije, ki se bore na iberskem in moravskem sektorju, so sklenile močen obroč okoli izdajalskih čet, kjer se sedaj razvijajo uspešne operacije. Sovražnik je počvzel proti srbskim enotam ofenzivo radi močnih udarcev sovražnikovim komunikacijam, zlasti na progi Niš-Skoplje, ki je bila na več mestih prekinjena in tako pretrgana zveza z Makedonijo in Grčijo. Sovražnik trpi velike izgube. Samo borci XXI. srbske divizije so pod poveljstvom polkovnika Miloje Milojevića na odseku Kopeonika izločili iz boje 800 četnikov in nedičevcev.

### Tudi v osteli Jugoslaviji NOV v ofenzivi

V osrednji Bosni so naše enote zavzele Tešanj. Ob tej priliki je bil razbit 6. nemški lovski polk. Ujetih je bilo 250 sovražnikovih vojakov. Pod našimi udarci je v zapadni Bosni sovražnik opustil oporišča Glamoč. V Liki je očiščeno Krbavsko polje, Priboj in Ličko Petrovo selo. Sovražnik je bil potisnjen v Bihač in Gospić ter je sedaj vzpostavlja na zveza med Liko in Benijo.

Povečano aktivnost kažejo naše enote v Dalmaciji in na dalmatinskih otokih. Na otokih Korčuli, Mljetu in na polotoku Pljašcu so naše enote v uspešnih operacijah pobile 87 in zajele 74 sovražnikovih vojakov in oficirjev.

Ves pretekli teden je zavezniško letalstvo uspešno sodelovalo na mnogih odsekih, kjer so naše enote vedile ofenzivne operacije.

### SLOVENSKE BRIGADE NA POHODU

Slovenske enote NOV iz dneva v dan zadajajo vedno težje udarce Nemcem in njihovim pomagačem. Vedno bolj se zajedajo v "nedotakljivi" tretji rajh na Štajerskem in Koroškem. Železnice, mostovi in električni daljnovodi prestajajo služiti Hitlerju. Svobodno ozemlje se veča. Novi borci polnijo vrste NOV. Domobranci spregledujejo in zepuščajo potapljejočo se Rupnikovo barko.

Na Štajerskem XIV. divizije oprizemljivo dokazuje Nemcem svoj obstoj in svojo moč, ki neprestano raste. Vsi pohodi Fricov iz njihovih

gnezd, se končujejo z begom in kletvami mrtvih. Komendant divizije major Efenka se je predobro naučil v treh letih tolči okupatorja.

Tomšičeva brigada je 9.7. vdrla v Vitanje in pred nosom preplašenih Nemcev odpeljala 11 vozov živil. Ko so jo drugi dan sledili v dveh kolonah v pohorske gozdove, so jim Tomšičevci pripravili dostojen sprejem. Zopet so pokazali Nemci, da so odlični tekači.

Šercerjeva brigada se spušča dan na dan v Dravsko dolino. Zopet dve iztirjena vlaka na progi Maribor-Dravograd in na Petrovo zažgana tekstilna tovarna v Rušeh so plod teh obiskov.

Bračičeva brigada se je udomačila tam od Celje do Maribora. Nemci to čutijo na dnevno prekinjeni progi Celje-Maribor, požgani tovarni za bakrene tulce in avionske dele "Metallwerke Submeyer und Gruber" v Slovenski Bistrici in v izgubi 800 kg usnja iz tovarne Cerar pri Polskavi nad Slovensko Bistrico.

Kozjanski odred ne da spati nemškimi žandarjem. V enem mesecu je njegov bataljon pod komando podporočnika tov. Antona Žlindre-Janoša likvidiral kar tri žandarmerijske postojanke: Jurklošter, Pišcece nad Brežicami in Slivnico pod Št. Jurijem pri Celju. V Sevnici pa je zago-rela tovarna za puškina kopita.

Minerji Kamniško-zasavskega odreda so postali pravi mojstri. Savska soteska od Zidanega mosta do Zeloga vsako noč posluša grmenje min. Vlaki pa drve v Savo. Tovarna oblek v Zagorju tudi ne bo delala več zelenih uniform.

Na Koroškem je Vzhodno-koroški odred konec junija in v začetku julija imel vsakodnevne boje okrog Železne Kaplje, Črne in Guštanja. Dne 28. junija je bila najsrđitejša borba v Bistri pri Črni. Padlo je 48 SS-policajev in zgorel je tank z majorjem in posadko. V vseh teh bor-bah so bili pobiti lož Nemci.

Na Primorskem je 18. brigada "Bazoviška" v Baški grapi uničila še postojanko Lošinj in ujete Italijane poslala po njihovi želji k italijanskim partizanom. XXXI. divizija je po predhodnih pogajanjih z domobranci opravila s postojanko Rihemberg na Krasu. /Glej posebno poročilo./ Borbe se nadaljujejo okrog Ajdovščine.

Južno-primorski odred okrog Trsta pošilja nemške transporte v zrak.

Na Gorenjskem je XXX. divizija 19.7. zavzela Hotavlje v Poljanski dolini. Posadka 100 domobrancev in Nemcev je v glavnem pobegnila. V večdnevni borbi so bile vse intervencije Nemcev iz Idrije, Gorenje vasi, Sv. Lucije in Grahovega ob Bači odbite.

Na Dolenjskem VII. Korpus še vedno bije boje na komunikacijski črti Ljubljana-Novo mesto. Dne 22.7. so edinice XVIII. divizije razrušile preder pri Šmarju na progi Ljubljana-Grosuplje. Pri Novem mestu so morali Nemci in švabobrenčci zapustiti pod našim pritiskom Teško vodo.

Notranjski in Dolomitski odred dajeta vedno dovolj dela organizaciji Todt pri popraviljanju proge Ljubljana-Trst.

## ZAČETEK RAZKROJA

Razvoj dogodkov na frontah je privedel v Nemčiji do generalne zarote proti Hitlerju, ki je imela za posledico ponesrečen atentat dne 20. julija na Führerja.

Nacisti bi radi pokazali, da je atentat delo peščice pokvarjenih ljudi, plačenih iz inozemstva. Tode kljub nemški "natančnosti" se v svojih lažeh izdajajo in zapletajo, kakor pri požaru Reichstega l. 1933.

Hitler, Göring in Göbbels govore o brezpomembnih izmečkih, uradni vojni komentator Dittmar pa pravi, da so bili na tako važnih položajih, da so "oni" zakrivali poraze na vzhodni fronti. Göbbels sam je povedal, da je imel atentat časa odpotovati z letalom v Berlin in imeti nekaj časa pod kontrolo vojno ministerstvo, a Hitler in Göring in Dönitz so še isto noč smatrali za potrebno povedati, da so še živi in zdravi in naj poslušajo samo njihove ali Himmlerjeve naloge in v primeru dvoma telefonično vprašajo njih. Aretacije se še danes nadaljujejo. Dejstvo je, da vsi najbolj znameniti nemški generali molče ali da se od njih ne sliši več in da je v ruskem ujetništvu od 25 generalov, ki so se predali v teku sovjetske poletne ofenzive 16 podpisalo dolgo izjavo o tem, da je samo Hitler vzrok vseh dosedanjih porazov.

Režim je upor začasno potlačil, toda ob vsakem novem udarcu na frontah se bo vedno močnejše in vedno globlje in širše razvijel. Zločinci se pa ne mislijo prostovoljno udati. Proglasili so spet "totalno mobilizacijo". To je že šesta po vrsti in že prej so bili poslani na fronto 17 in 60 letni ljudje. Da je ta mobilizacija v smislu Nemčiji navaden "blef", ki naj samo drži pokonci moralo, se vidi po tem, da je Hitler imenoval za njenega diktatorja ne kekega vojnega ali gospodarskega strokovnjaka, temveč praznega hujskača in klepetalju Göbbelsa. On jim že napoveduje, da se da povsod tako živeti in delati, kakor v bombardiranih mestih. Obljublja novih nemških vojakov na fronto in nemških delavcev v vojno industrijo in ne pove, od kod jih bo vzela. Glavni adut pa mu je vrsta novega tajnega orožja, ki še pride čez kake tri mesece.

S tem tajnim orožjem grozi Göbbels predvsem Angliji kot najbližji, medtem ko o Rusiji čisto molči. Pove pa, da se ne smejo Nemci le na to zanašati, temveč je treba tudi še ljudi, dela, naporov in vojne morale. Dejstvo je pač, da so Angleži te dni bombardirali v Holandiji priprave, od koder so mislili metati Nemci na Anglijo 10 tonske rakete bombe. Vse to in napadi na Churchilla ter božanje angleškega naroda kaže, da mislijo in si upajo Nemci s tem samo v Angliji dobiti omahljivcev, neodločnežev in reakcionarjev, ki bi napravili pritisk na vlado ali jo celo zarušili, da bi se dežela spravila z Nemčijo. Amerika je predlež za tak strah, Rusija pa se jim je v treh letih pokazala za preveč enotno in trdno. Toda Nemci se bodo zmotili tudi v Angliji, ki ni klonila niti po Dunkerqueu, a kaj šele danes. Dobro se je pošelil neki london - ski komentator, ki je odgovoril Göbbelsu, da po treh mesecih ne bo "Vaterland" uporabljala nobenega tajnega orožja, kajti takrat bo "Vaterland" že okupirana dežela. Visok nemški oficir je izjavil: "Če se Hitlerju ne posreči spreminjati vode v bencin, bo v treh mesecih konec vojne."

Res pa bo Göbbels poskusil iz tismiti iz okupiranih dežel kar se da ljudi in sredstev. Čim večji je tam odpor in partizansko gibanje, tem manj se mu bo posrečilo. Londonski radio je v tej zvezi večkrat pohvalil Jugoslavijo, kjer so največje možnosti izogniti se totalni mobilizaciji. V Albaniji se je odporno gibanje že tako utrdilo, da se je pred nekaj tedni vršila prva skupščina Protifašističnega Sveta Albanije. V Franciji je prišla v popolen zastoj vsa vojna industrija, ki so jo Nemci po zavezniškem bombardiranju Nemčije že začeli obnavljati in pospeševati ter so vrnili tja množice francoskih delavcev iz Nemčije. To je posledica sabotaž, diverzij in tudi partizanskih ter zavezniških letalskih ekcij proti prometu.

V Italiji je Ercoli-Togliatti kot predstavnik komunistov v italijanski vladi dal povoljno izjavo o sodelovanju med komunisti in katoliškimi cerkvami in rekel, da se bodo ti odnosi razvijali v duhu vzajemnega spoštovanja. Italijanska vlada bo, kakor on upa, sbrila vse, da se ugodno rešijo vse take politične vprašanje. Ta izjava bo veliko pripomogla, da se podere tudi zadnji vpliv fašistične demagogije med katoliškimi množicami v severni Italiji.

Hude udarce je dobil fašistični tabor v A m e r i k i . Vlade ZDA je z ostro noto nastopila proti Farellovi protifašistični vladi v A r g e n t i n i , češ, da je na strani osi in da je resno škodovala zavezniški stvari ter stalno pomagala sovražnikom združenih narodov v nasprotju z vsemi drugimi ameriškimi narodi. Treba je vedeti, da pošiljajo tja naciji na vagone denarja in si pripravljajo svoje podtalno približališče, od koder bi spet rovarili po Evropi. Toda to so računi brez krčmarja.

V samih Z D A je na demokratskem kongresu v Chicagu bil podpisnik Teherenske deklaracije R o o s e v e l t ponovno izvoljen za kandidata na novih predsedniških volitvah.

Na f i n a n č n i k o n f e r e n c i Združenih narodov v Ameriki je Sovjetska Zveza predlegala, da se zahteva manjši prispevek od tistih narodov, ki so v tej vojni največ trpeli. Venčar je sama sklenila dati v fond bodoče mednarodne banke Združenih narodov eno tretjino celokupne vsote, to je 300 milijonov funtov. Vsi dvomi, da bi delovanje te banke preprečilo suverenost držav, kar so se bali nekateri bančni krogi, so bili razpršeni in poudarilo se je, da bo prav to sodelovanje krepilo prijateljstvo po vojni. Ta konferenca je razveseljiv znak za trdno sodelovanje po vojni med združenimi narodi.

Medtem ko se blok demokratičnih in svobodoljubnih narodov utrjuje in zmaga po vsem svetu, poka fašistična zgradba ne le v Evropi in Ameriki, temveč tudi v Aziji. Na J a p o n s k e m j sočasno z Nemčijo prišlo do hude vojne in politične krize in prišlo je do sestave najbolj reakcionarne vlade, kar pomeni, da je potreben izredno močan pritisk.

Albin

#### TAKO GOVORI SLOVENSKI DUHOVNIK

Kot katoliški duhovnik in Slovenec čutim potrebo, da ob priliki nemškega divjaštva v metliškem okraju povdarim naslednje dejstva:

1./ Prepričan sem, da se je slehernemu našemu človeku, ki je do sedaj imel Nemce za narod in silo, ki more ali hoče uvesti med evropskimi narodi mir in slovo, ta občutek razblinil v nič. Takega divjaštva, kot so ga Nemci izvajali s svojimi najemniškimi hordami nad našim ljudstvom, si ni mogel zamisliti največji črnogled. Belokrajinsko ljudstvo se je na lastne oči prepričalo, da Nemci niso nikakšna vojska, ampak navadna razbojniška tolpa.

2./ Čudim se in obžalujem, da se med našim narodom še najdejo ljudje, ki hočejo obleči nemško vojaško suktnjo, katere nosilci onečaščajo cerkve /v podružnici v Drašičih so v mešniškem kelihu napravljali milo za britje in ga končno razlomili na tri kose in pokredli skoro vso cerkveno opravo/ ter pod pretvezo, da se borijo za krščansko civilizacijo oskrunjajo vse, kar nam je sveto. Kot duhovnik obsojam domobranstvo, ki trdi, da se bori za Boga in narod, v resnici pa se je popolnoma podredilo protislovenskemu in protikrščanskemu Hitlerju.

3./ Hvaležni smo hrabrim borcem Narodno Osvobodilne Vojske, ki so s svojim junaštvom in požrtvovalnostjo ubranili Belo Krajino še pred večjimi žrtvami in grozodejstvi divjaških tolp. Dolžnost nas vseh je, da z odločno voljo stopimo na stran osvobodilnega gibanja ter enotni podpremo osvobodilno borbo jugoslovanskih narodov.

Metlika 21. julije 1944.

Modest Golis l.r.  
Župni upravitelj v Metliki.

## AMBULANTE ZA CIVILNO PREBIVALSTVO SE USTANAVLJAJO

Zdravje je zaklad vsake družine, vasi in naroda. Naša mlada narodna oblast v svoji skrbi za zdravje naših vasi organizira v denih možnostih zdravstveno delo med civilnim prebivalstvom. Skromna so sredstva za organizacijo zdravstvene službe. Vojna divja okroga našega osvobojenega ozemlja in velike so potrebe za oskrbo naše vojske in civilnega prebivalstva. Toda s trdno voljo in trdnim delom gre tudi zdravstveno delo svojo pot in izvršuje program organiziranja ambulant po vaseh našega osvobojenega ozemlja.

Tako je pred časom začela poslovati prva ambulanta v Beli Krajini. Ljudje so z veseljem pozdravili uresničenje tega prizadevanja Narodno Osvobodilnega Odbora, ker so živo občutili potrebo bližnje zdravniške pomoči.

Ambulanta zdravi, svetuje.

Ambulante - postaje za zdravniške preglede in zdravniško pomoč - so velik dobrobit. Predvsem se ljudem skrajša pot k zdravniku, ker zdravnik prihaja med ljudi, pregleduje, svetuje in zdravi. Iz ambulantne lekarne ljudje dobivajo najnujnejša zdravila. Potrebne bolnike napoti v bolnišnico, druge zdravi in nadzoruje zdravljenje doma. V ambulanti je stalno nastavljena strokovno usposobljena oseba, ki je vsak čas ljudem v prvo pomoč pri poškodbah in boleznih.

Koliko dela ima ambulanta na terenu! V svoji okolici budno pazi na pojav nalezljivih bolezni, da ljudje prijavljajo bolnike in začetne obolenja oseb. Vse bolnike s sumljivo boleznijo izoliramo in svoje poučimo o nevarnosti bolezni. Domo najpotrebnejša navodila o negi in oskrbi bolnika, o uporabi zdravil in raznih zdravilnih čajeval. Ljudi poučimo, kakšno mora biti naše stanovanje in kako moramo živeti, da si o-čuvamo zdravje. To širjenje zdravstvene prosvete je eno izmed večnih del, ki se mora vršiti ob vsaki priliki v ordinaciji in v domači hiši. Treba je iti v borbo z vražarstvom, ki se kot kužna bolezen prenaša po starih mamicah in tetah iz roča v roč, iz vasi v vas.

Za to veliko samaritansko delo so usposabljuje in uče dekleta v bolničarskih tečajih. Žene so že dolgo čutile to skelečo rano, čutile so, da so prikrajšane za zdravstveno pomoč in gredo na delo z vsem srcem in dušo.

Nalezljive bolezni preprečujemo.

V vojnem času živimo. Vsako vojno spremljajo nalezljive bolezni. V strahu pred izbruhom večjih epidemičnih obolenj pričakujemo poletne in jesenske dni. Zato vršimo obvezno cepljenje proti tifusu. Ljudje v splošnem z razumevanjem sprejemajo ta odlok naših oblasti. So pa še tudi takšni, ki v svoji zaslepljenosti ne znajo ceniti tega zdravstvenega ukrepa, ali pa celo delajo propagando proti cepljenju. Z nezaupevanjem gledajo na cepivo, bojijo se igle, ki jim bo prebodla kožo, bojijo se reakcije cepljenja. Če pa jim razložiš, da so nam cepivo poslali zavez-niki Amerikanci, da reakcija po cepljenju mora priti, da je samo malenkost v primeru s pravim tifusnim obolenjem, se tudi tak nezauplji-vež omehča. Cepljenje se vrši po vaseh, da se prihrani ljudem dragoceni čas za delo.

Vas tekmuje v skrbi za ambulante.

Za okna ambulante so prinesla dekleta rože, očistila prostore, izbirajo stekleničice in posodice za zdrevila. Razumele so, da je ta njihova ustanova namenjena v dobrobit vasi in da tudi tukaj morajo tekmovati s sosese. Krajevni NOO pa je na svoji seji sprejel predlog, da vsi prebivalci okoliša ambulante plačujejo zdravstveni davek, ki znaša 1 liro mesečno za vsakega člana družine. Iz tega zdravstvenega fonda se bodo črpala sredstva za vse potrebne ambulante.

Vzgojili bomo nov rod, ki bo močan na duhu in telesu !

Neža Jarnovič - zaščitna sestre

## GOSPODARSTVO

Ob obrtni razstavi.

V nedeljo 23. julija je bila v Beli Krajini odprta obrtna razstava. Razstavljeni predmeti so pokazali, kako kljub pomanjkanju surovin in delovne sile samoiniciative in požrtvovalnost prekoračita še tako velike ovire.

Razstavljena spalnica je spominjala na velese jmske dni v Ljubljani. Čevlji z lesenimi podplati, izdelani v suhorskem okraju, so pokazali, kako les nadomešča usnje. Pozornost vinogradnikov in sadjarjev so pritegnile odlično izdelane stiskalnice. Z raznovrstnimi predmeti iz litega železa in aluminija, ki se zbira ob porušenih železnicah in mostovih, in iz strmoglavljenih nemških letal je bila zastopana "Liverna" iz Črnomlja. Mestna elektrarna je grafično prikazala svoj nastanek tako rekoč iz nič, svoj dvig in kapaciteto 16.000 kw in razširitev omrežja na daljno okolico tja do Tanče Gore, Otovca in Podzemlja. Pletene košare, lončena posoda, volovski jarmi, žebliji in podkve, vse izdelki naših obrtnikov in samoukov so povečali pestrost razstave.

Dosežene uspehe naše obrti na osvobojenem ozemlju je treba povečati. Z dobro voljo in iznajdljivostjo se da storiti še mnogo več. Pridelovanje domačega olja iz oljaric bi lahko doseglo višjo stopnjo. Izdelava domačega platna bi v veliki meri nadomestila industrijsko tekstilno blago. Kovinsko industrijo je treba po vzgledu belokrajinske liverne povečati. Surovin ne manjka. Lončarstvo je treba razširiti in tako kriti pomanjkanje kovinske in steklene posode. V živilskih panogah bo treba misliti na izdelovanje kisa, konzerviranje sadja, sečnih sokov, praženje ječmena in izdelavanje cikorijske kot kavni nadomestkov.

Delovno silo moramo črpati iz mladine. Zaposliti je treba čim več vajencev. Tako bodo tudi tisti, ki po svoji starosti še niso vojni obvezniki prispevali čim večji delež k svobodi. Poleg tega se bodo strokovno usposobili in tako več koristili pri obnovi naše domovine.

Povečajmo dejatve za našo vojsko !

Z nove žetvijo so prehranbene težave zopet prebredene. Pokazalo se je, da črnogledi, ki so napovedovali la koto, niso imeli prav. Pokazalo se je nasprotno, da narod, ki se bori za svobodo in pravično stvar, od strani še take težave. Tako je bilo 1942, 1943 in tako je bilo letos. Iz svojih lastnih sredstev smo preživeli svojo vojsko in sebe ter občutno prispevali na pomoč bratom Hrvatom v Gorskem Kotarju in jih rešili pred lakoto.

To dejstvo nam dokazujejo tudi suhe številke. Dolenjska, Bela Krajina in Notranjska, ki vsa tri leta prenašajo glavni delež naše osvobodilne borbe, ki so bile nešteto krat požigane in ropane, še vedno dajejo za svoje borce neverjetne količine. Če še ugotovimo, da so bile v glavnem vedno pasivne in so uvažale letno vagone žita in moke, potem je na mestu samo občudovanje do našega ljudstva, do naših gospodarskih komisij in vojaških intendantov.

Bela Krajina je v prvem polletju 1944 izdala za potrebe vojske in drugih ustanov 913.039 ali 91 vagonov živil, kjer pa ni všteto vino katerega glavni dobavitelj je, kis, seno in drugo.

Strogo pasivna Notranjska je samo v juniju, torej tik pred žetvijo, ko je položaj najtežji, izdala 80.350 kg ali 8 vagonov živil, kjer zopet ni všteto seno.

Novomeško okrožje, ki je v takozvani ljubljanski pokrajini najbogatejše je v juniju izdalo 390.350 kg ali 39 vagonov živil in 470 glav živine. Poudariti pa je treba, da so najplodnejši prečeli v Krški dolini od Novega mesta do Brezic odtegnjeni zaradi okupatorjeve kontrole.

Približno isto stanje je bilo na Primorskem, odkoder pa žal nimamo vseh podatkov. Samo Goriško okrožje je v prvem četrtletju od 1. I do 31. III. 1941 izdalo za potrebe I. Korpusa 385.000 kg ali 38 vagonov živil.

Novina, ki bo napolnila kašče in skrivališča, bo prehrano vojske in prebivalstva občutno olajšala. Če se ob tem še zavedamo z ozirom ne ugoden in hiter razvoj dogodkov na frontah, da stojimo pred zmago, potem nam ne sme biti in nam ne bo nobena števila prevelika, da čimbolj hranimo naše junake. Stotine primerov, ko nam je naša vojska očuvala osvobodjeno ozemlje pred vdorom morilskih in roparskih tolp, nam mora biti še večja vzpodbuda, da povečamo dejatve za vojsko.

Narodno Osvobodilni Odbori s svojimi gospodarskimi komisijami in vojaške intendantce pa morajo s pravilnim in pravičnim delom popraviti še poslednje napake. Zlasti mora izginiti "ščitenje" pred dejatvami svojega kraja, sorodnikov, prijateljev in celo samega sebe. Izkoreniniti moramo črno borzo in prehajaštvo v okupatorske postojanke, ki nam odteguje precej najvažnejših hranil, predvsem maščob.

Vse za vojsko, vse za zmago!

Novi boni.

Te dni je izdal Denarni zavod Slovenije nove lo lirske bone na podlagi odloka Predsedstva SNOS in odobritve AVNOJ-a o izdeji novih bonov v višini 100 milijonov. Ti lo lirske boni, ki prihajajo kot prva serija v višini 20 milijonov, bodo občutno pomanjkenje drobiža odstranili. Njihova lična izdelava je lahko našim tehnikom v ponos.

#### KMETJE, DELOVNO LJUDSTVO NA OKUPIRANEM OZEMLJU!

Vsako žitno zrno, vsaka ura dela, ki jo dajete okupatorju, podaljšuje vojno, podaljšuje vaše suženjstvo pod tujimi zatiralci. Ne dajte niti žitnega zrna več okupatorjem in njihovim pomagačem! Sabotirajte in onemogočajte vsako delo, ki koristi okupatorjem in njihovim hlapcem!

# KULTURA

## PESNIKU KAJUHU

Kurirji so vodili nas skoz tiste kraje,  
kjer je besnela zimska ofenziva.  
V dolino padala je megla siva,  
hodili skoz večer smo prepevajo.

Nekdo, ki se do zadnje je postaje  
prebil, nam je pokazal, kje počiva  
poet Kajuh. Bila je dolga njiva,  
za njo pa drevje, ki se v vetru maje ...

Sred štajerske vasi - prev blizu doma,  
z očmi objemajoč ga, si omahnil  
in onemel za vedno. Res za vedno ?

Ne ! V pesmi tvoja misel roma  
po vsej slovenski zemlji. Z njo navdahnil,  
k uporu vzdramil dušo si poslednjo !

France Kosmač

## SLAVA NAŠIM PRVIM KULTURNIM ORAČEM

Kmalu bo leto dni, kar smo se sešli v XIV. diviziji. Kulturniška skupina: mladi pesnik Kajuh, glasbenik Špik-Marolt, kipar Belač, plesalka Brina. Skupina mladih ustvarjalcev, ki so sklenili, da pri graditvi slovenskega človeka v tej veliki zgodovinski vojni postavijo z vso svojo svežo, še neizživljeno umetniško silo temelje tudi naši novi kulturi, zrasli iz borb, krvi in trpljenja, ki ga slovenski narod prispeva za svojo končno osvoboditev na poti v nov, lepši, pravičnejši svet. Ne samo s puško, tudi z umetniško besedo, s pesmijo bomo dali svoj delež osvobodilni borbi, da bo naša sveta borba povzdignjena, požlahtnjena, da bo proniknila v prav vse globine našega duha ter obsegla in prežela sleherno občutje našega srca. To je bil program novoustanovljene kulturniške skupine, brez dolgovernih načrtov in kdo ve kakšnih programskih postavk. Popolna in iskrena predanost osvobodilni stvari in ideji je ta program vodila do konca - Kajuh, Špik in Belač so ga podpisali s svojo lastno krvjo.

Spominjam se prvega, nepozabnega nastopa naše kulturniške skupine nekaj dni pred kapitulacijo Italije. Šli smo takrat z Gorenjsko brigado naši XIV. diviziji nasproti in prestali v nekaj dneh pohoda vse pisano borbeno življenje partizanske edinice. Pozno popoldne so sovražne letala bombardirala in obstreljevala naše taborišče na Travnici gori, zvečer pa smo zakurili ognje in priredili miting. V polkrogu so posedli borci brigade okrog goreče grmade in pesnik Kajuh je recitiral svoje pesmi. Visoko zrastel je stal med nami, ves ožarjen in lep v siju ognja, zanosen z dvignjenim čelom, s plamenečimi očmi: pesnik-borec, izpovedovalec mladega rodu, ki jemlje v sveti borbi za svobodo usodo narode v svoje roke. Kakor jeklo so zvenele in udarjale njegove klene besede. Koliko iskrene globoko doživljene borbivosti, koliko žive, neomajne vere v dobro, lepo in pravično je bilo v teh lepih, preprostih pesmih ! V teh pesmih o kralju Matjažu, ki se je prebudil v nas vseh, o milijonu trpečih, ki uporno dvigajo glavo vsem navkljub, o odrešenju iz sužnjosti in hlapčevstva, o jeseni, ko ne bo več hrepenenje kalne vode,

ko bo svoboda privihrala k nam kot divji hrzajoči konj ... Ali morejo, suhe, nenapisane besede popisati trenutke navdušenja, ganotja in borbene samozavesti, ki so vsakdar sledili v nas vseh po Kajuhovih pesmih iz ust njega samega!

Do kraja so nas potlej razvnele partizanske pesmi, ki jih je uglazbil in priredil tov. Špik pod smrekami, medtem ko so v neposredni bližini pokale dumdumke in padale mine. In slednjič plesni nastopi tov. Brine. V slehernem gibu njenega plesa smo znajrom znova občutili vso tisto vzneseno in veliko, kar nam je vsem prešinjalo srce. Bila je to odrešujoča radost in slast naše pravične borbe, sproščenje, volja, predanost ter hkrati zmagoslavje, ki ga slutimo v tem boju za svobodo naše rodne, razbičane zemlje.

Dnevi po kapitulaciji Italije. Naša divizija napada in čisti postojanke belogardističnih izdajalcev, kulturniške skupina pa prireja miting za mitingom v osvobojenih mestih in vaseh. Kočevje, Ribnica, Velike Lašče, Cerknica, Loška dolina. Vsek dan miting, tudi po dva. "Prinašamo vam našo slovensko pesem iz gozdov. Naj vam bo to dokaz, da se nisimo v letih suženjstva samo bili, ampak tudi zvesto gojili in čuvali našo slovensko besedo, našo pesem." Tako začne pesnik Kajuh prireditve, ki postajajo pravi navdušenja za osvobodilno stvar in obenem prazniki nove, iz naroda porajajoče se kulture. Naša skupina, ki je ta čas naršala, je kakor eno samo tvorno telo. Vsi teknujemo med seboj. Vsi dajejo iz sebe vse in od srca. Kajuh pesni in recitira, Špik uglazbuje in vodi pevski zbor, Belač tudi prepoveda ter pomena kjerkoli, četudi bi najbrž najraje vzel kiparsko dleto v roke. V nemški ofenzivi skupina spet nastopa med edinicami, božri in navdušuje v snežnem metežu visoko v gorah, ali kje v skritih dolinah, pred borbo in po borbi. Letos v januarju XIV. divizija zmagoslavno potuje skozi Hrvaško. Na veličastnih mitingih, v Čazmi, v Dubravi, v močvetih drugih krajev so tisoči Hrvatov z navdušenjem poslušali našo slovensko pesem, prisluhnili naši besedi ter se po zaslugi kulturniške skupine znašli v še trdnjšem bratskem objemu ter borbeni povezanosti in nerazdružljivosti z nami.

Tako so pesnik Kajuh, glazbenik Špik in kipar Belač - trije nerazdružni tovariši, trije mladi umetniki, borci vseskozi do kraja - vseskozi častno in do dna sebe izpolnjevali poslanstvo naših novih kulturnih cračev, dokler jim ni naše lepa štajerska zemlja letos v februarju odprla preranega groba. Na nas je sedaj, da bomo nadaljevali in dokončali pot, ki nam jo je pokazala umetniška trojica v borbi za nov svet, za novega človeka, za našo novo kulturno tvornost. Tovarish Kajuh, tovariš Špik, tovariš Belač - za vaše delo, za vaše dragoceno neprecenljivo žrtev vam bo ostala osvobodjena domovina hvaležna na vekel!

Ladislav Kisuta

#### V TEKMOVANJU K ZMAGI

Zopet objavljamo nekaj rezultatov tekmovanja, ki jih je dosegla naša hrebs NOV v vsakodnevnih težkih borbah z okupatorjevimi in izdejaljskimi tolpani.

Tovariška pomoč. V IX. Korpusu najbolje organizirajo pomoč drugim enotam, ki imajo posebno težke pogoje za mobilizacijo in oborožitev. Največ sta v tej smeri storila Južno-primorski in Dolenjski odred. Južno-primorski odred je v tekmovalnem načrtu določil, da bo poslal edinicam na Koroško, v Benečijo in na Gorenjsko 500 mož, ki bodo delno oboroženi in opremljeni. V dveh mesecih je odred poslal 617 mož, ki so imeli skoraj vsi kompletne opreme. V orožju je odred poslal: 3 svionske streljnice, 4 težke strojnice s 1.500 naboji, 57 lahkih strojníc s 7.600 naboji, 24 brzostrelk s 1.600 naboji, 1 minomet kalibra 45, 385 pušk ter 17.880 nabojev za puške, 50 samokresov in 650 nabojev, 1 pro-

titankovsko strojnico, 10 kg marmelade, 3 pisalne stroje, 2 telefonske aparate, 50 telegrafskih baterij, 1.000 m bakrene žice, 1 raketno pištolo in 30 raket, 450 l nafte, 150 l mineralnega olja in 100 l zadržil za srbečico. /Iz slovenskega partizana/

Iz XXXI. divizije. V napadih na utrjene postojanke se je dosedaj najbolj izkazal III. bataljon Gradnikove brigade, ki je likvidiral 2 postojanki in 1 poškodoval.

Največ sovražnikov je v eni borbi pobil I. bataljon Prešernove brigade, ki je v 10 urni borbi uničil 86 sovražnikov ter jih preko 40 ranil. /Iz "Našega glasa", glasila XXXI. divizije./

Junek. J a n č i g a j R e d o iz I. čete III. bataljona Cankarjeve brigade je v borbi za Bosiljevo s svojim šarcem delal prave čudeže. Ko se mu je šarec preveč ugreel in ni mogel z njim več streljati, je z bombo napadel sovražno mitraljezko gnezdo, ubil mitraljezce, si priboril še brzostrelko in potem v jurišu kosil švabe z novim šarcem, da je bilo veselje. /Iz "Dnevnika VII. Korpusa"./

Iz bojov Gubčevcev. M e j a č J a k o b, deseter in mitraljezec I. bataljona je v bojih na Notranjskem s komandirjem zadrževal sovražnikovo kolono, ki je hotela obkoluti četo, toliko časa, da se je ta brez žrtev umaknila in napadla sovražnika v hrbet.

P e r o š a I v a n, politdelegat iz I. bataljona, je na Ilovi gori počakal naskakujočega sovražnika, da je prišel na nekaj metrov, nato odprl strahovit ogenj in jih 6 podrl. /Iz "Dnevnika VII. Korpusa"./

Za naše ranjence. Med najagilnejše v tem pogledu spada Gubčeva brigada, ki je poslala bolnici 721 kg sladkorja, 397 kg bele moke, 400 kg enotne moke, 60 kg riža, 1 vrečo soli, 2 vola v skupni teži 1.500 kg in 1 kravo.

XV. brigada pa je poslala ranjenim tovarišem v bolnico XV. divizije 509 cigaret in 3 zavitke tobaka, 35 zavojčkov bombonov, 60 majhnih in 24 velikih zavitkov suhega sočivja, 10 zavojev knajpa, 2 kg suhega sočivja in več zavojev raznih dišav za juho, 4 zavoje margarine, 2 konzerve po 1 kg, 25 kranjskih klobas in posodo korbida. /Iz "Dnevnika VII. Korpusa"./

### MNOŽIČNI ODHOD RUDARJEV V PARTIZANE

Lep dokaz zaupanja Osvobodilni Fronti in njenemu vodstvu je na Štajerskem množični pristop revirskih delavcev v NOV. Samo v zadnjih mesecih pogreša Trboveljska Premogokopna Družba skoro 2.000 svojih uslužbencev.

Na osvobojeno ozemlje so odšli iz Zagorja, Hrastnika, Trbovelj skoro vsi zdravniki in slovenski inženirji. Često odhajajo v partizane skupine po 50 in več rudarjev. Kaj pomeni odhod rudarjev za švabsko gospodarstvo, nam nazorno povedo naslednje številke.

Dnevna proizvodnja rudnikov Zagorje, Trbovlje in Hrastnik je znašala v tonah:

| Rudnik:  | <u>dó aprila 1944:</u> | <u>v maju 1944:</u> | <u>v juniju 1944:</u> |
|----------|------------------------|---------------------|-----------------------|
| Zagorje  | 1.300                  | 900                 | 0                     |
| Trbovlje | 2.000                  | 1.600               | 700                   |
| Hrastnik | 900                    | 600                 | 0                     |

Rudnike Laško in Senovo so že prej uničile naše enote in je sedanja produkcija enaka ničli. Od približno 5.000 ton dnevno, kolikor je znašala produkcija vseh omenjenih rudnikov še pred nekoliko meseci, je padla na borih 700 ton v juniju. Verjetno bo popolnoma prenehala.

En sam dan je iz Zagorja odšlo k partizanom 100 novicev. V Trbovljah je odšlo v 10 dneh 325 prostovoljcev k partizanom.

## D O P I S N I K I

Mnogo dopisov prihaja na uredništvo, a med njimi še vedno zelo malo takih, ki bi jih mogli imenovati zares dobre. Pišite o splošni mobilizaciji, o razkroju v švabobranskih vrstah, priključevanju do sedaj neodločenih v narodno osvobodilno gibanje, izvajanju volitev, delu NOO, o šolah, poslovanju Narodne Zaščite, tekmovanju itd. Ne pišite načelnih člankov, poročajte o svojih krajevnih razmerah.

Organizirajte stenske časopise po vaseh in v njih priobčujte dopise, ki jih ne bi mogli tiskati v našem centralnem časopisju. Dopisi v naš list naj obveščujejo vprašanja, ki lahko zanimajo vso Slovenijo!

Dopisniki, pišite nam, kako vam ugajajo naši članki in kako ste jih porabili pri delu na terenu!

Prejeli smo dopise :

KOROŠKA: Sekretarka Slavka od Okrožnega Komiteta ZKM Velikovec, Stane od OK Velikovec, okrožje Ziljska dolina.

PRIMORSKA: Iz Vipavskega okrožja so nam pisale tovarišice: Katja, Zdenka, Zvezda, Zalujka, Roza, Danica, Miloška, Stana, Mašenka, iz Rihemberga Vislava, iz Brd tovarišica Lipe, iz Slovenske Benečije Šmernica, iz Goriškega okrožja Ruda, Slobodan, Marica iz Murna Mara iz Vogerskega in Slavjana. Prejeli smo dopise tovariša Franca Preisa, P. Toneta in Duške.

STAJERSKA: Ćan.

RIBNIŠKO-KOČEVSKO OKROŽJE: Matija Barjanski, Ivanka, Silva, od ROOF Ribnica Nina, Pavel Tcobec, Klara, Vanda z Barja, Peter, France, Metka, Mica.

NOTRANJSKO OKROŽJE: Bogomil, Nedina, Risto, Ivanka K. iz Dolomitov, Tarman iz Notranjskega odreda, Reda in Vera iz Cerknice, Nande iz vrhniškega okraja, K. iz borovniškega okraja, Francka, Anica, Minka, Ivanka, Majda, Slavka, Lojze, Milka, Tončka, Magdalena iz rajona Št. Vid-Begunje.

NOVOMEŠKO OKROŽJE: Mirka, Anica, Jakše iz Toplic, Iven iz Trebnjega, Tonček iz Velike Loke, Pavel od OOOF Trebnje, Rakoša Jože iz OOOF Stopiče, Nataša iz Sv. Križa pri Litiiji, Bonov Jože, Francka, mladinka iz Gaberja, Rezka iz Topliškega okraja, Franc Florjančič iz rajona Mokronog.

BELA KRAJINA: Mimica, Ciril, kmet Jože in Tone Hočever iz Semiča.

OKROŽJE STIČNA-GROSUPLJE: Domen, Nace, OkOOF Grosuplje, Tone Urh, Karel OkOOF Grosuplje, Trago iz Stične, Lipe OkOOF Št. Jurij-Šmerje.

## **TOVARIŠU IVU-JOKLJU V SPOMIN**

Tovariša Joklja, člana Pokrajinskega Odbora OF za Gorenjsko, je 21. junija iz zasede ustrelila tolpa slovenskega gestapovca Perka.

Po vsem svetu slovi naša slovenska in jugoslovanska domovina. In ljudje, ki so iz nje zrastle, so si ustvarili med vsem poštenim človeštvom velik in dober glas. Slovenski narod je to zaslužil, ker je v preizkušnji svojega poštenja in zvestobe svoji slovenski zemlji zmagal.

Ta velika moralna zmaga sloni predvsem na tistih Slovencih, ki so najbolj odločno zastavili svojo besedo za narod in ki so najbolj od-

ločno prijeli za veliko in sveto delo - obrambo domovine. Mnogi od njih so dali celo svojo kri. Naš narod ima dosti takih ljudi, ima dosti junakov. Med njih sodi tudi naš padli tovariš Slavec Ivo - Jokelj.

Kdo je bil Jokelj? Ni veliko ljudi, ki bi tovariša Joklja ne videli, poznali, kolikor je tistih, ki ga poznajo po njegovih delih.

Jokelj je bil doma iz Kranja in je letos izpolnil 29 let. Bil je sin posestnika, po poklicu trgovski pomočnik. Takoj po okupaciji Jugoslavije so ga Nemci preselili v Srbijo. Kot izgnanec se ni mogel sprijazniti z življenjem, ki človeku veže roke in jezik, ni se mogel sprijazniti z življenjem, ki iz ljudi dela vprežno živino za njihove največje sovražnike. Jokelj ni hotel delati tlače za nemškega in italijanskega okupatorja in ni mogel prenesti žalitev mihajlovičevskih in pavličevskih izdajalcev. Ušel je iz taborišča.

Skupaj s srbskim narodom je prenašal vse gorje - lakoto, ponižanja in preganjanje. Med brati Srbi je tudi položil svojo prisego domovini, ko je stopil v partizanski bataljon. Potem je prebil mnogo borb v prvih partizanskih bataljonih skupaj s srbskimi, hrvatskimi in muslimanskimi partizani. V teh bataljonih je prehodil velike bosenske gozdove, kamenito Liko in prispel na mučeniški Kordun. Koncem leta 1942 se je kot borec partizan vrnil na slovenska tla, odkoder so ga Nemci pregnali kot sužnja.

Kmalu je postal odredni komandant. Dolenjske, Notranjske in Suhe Krajine so ga poznale po borbah, ki jih je vodil. V teh bojih je bil dvakrat ranjen. Ko so enkrat ranjenega zalotili italijanski fašisti, jih je Jokelj premotil s tem, da se je napravil mrtvega. Fašisti so ga suvali, slačili so mu škornje, odrezali so mu prst na nogi - toda Jokelj je ostel mrtev. Mrtev za njih, toda živ za narod. Kmalu je ozdravel in se povrnil v borbo.

Prišel je na Gorenjsko v svoj rojstni kraj. V kranjskem okrožju je deloval kot organizator OF. Tu je s svojim živim delom ogrel nešteta srca za narodno stvar, kakor mravlja gradil organizacijo Osvobodilne Fronte in klesal njen kader. Pod njegovim vodstvom so se zbirali v Osvobodilno Fronto najprej Slovenci iz mesta Kranja, pozneje pa, ko je postal član in sekretar Okrožnega Odbora OF, pošteni Slovenci vsega okrožja. Nobena protikomunistična propaganda, s katero Nemci in njihovi slovenski gestapovski psi napadajo Osvobodilno Fronto, ni mogla ustvariti pregraje med Osvobodilno Fronto in še neorganiziranim ljudstvom izven nje. Neumotno in pravilno delo aktivistov, kar je večji del zaslug Joklja, je odpiralo oči slepim in dvigalo zastore nevednim. Westo osamljene maloštevilne Osvobodilne Fronte, kakor je računal okupator, so se znašli osamljeni drugi - nemški in slovenski gestapovski psi.

Dobro so začutili sebi nevarnega človeka in si prizadevali na vso moč, da ga izsledijo ali vsaj poženo v umik, odkoder jim ne bi mogel škodovati. Razpisovali so nagrade, trosili lističe s parolami proti njemu, postavljali zasede. Toda Jokelj je ostal isti - nemirni in neumorni delavec. On ni mislil nase, njegova družina, ki jo je tako zelo ljubil, mu ni bila ovira. Razmišljal je o tistih, ki še niso ne pravi poti in ki jih je treba pravočasno razsvetliti z narodno zavestjo. V takih mislih je delal načrte, po njih koval in zidal. Vedel je, da je treba delati tem hitreje in temeljiteje, čim bolj se bliža zmaga.

Jokelj je bil odličen tovariš. Njegovo nesebično tovarištvo in pomoč, ki jo je povsod nudil soborcem, so mu tovariši vračali z iskrenim spoštovanjem. Z nesebičnim delom je zaslužil toliko ljubezni in priznanja, da so ga aktivisti vse Gorenjske predlagali na svojem prvem posvetovanju za člana Pokrajinskega Odbora OF za Gorenjsko.

Jokelj se je zaveдал odgovornosti, ki mu je bila s tem naložena. Še z večjim ognjem se je lotil svojih nalog. Toda takoj v začetku mu je njegovo novo poslanstvo prestregel usodni 21. junij. Tega dne se je posrečilo pasji tolpi slovenskega gestapovca Ferka zasačiti tovariša Joklja v bližini njegovega rodnega mesta. Divje je zohreščalo iz zasede, kvepske orožje je pljavalo svinec. "Pravilci našega doma" so se do bro izkazali. Nihilni so tovariša Joklja.

Tovariša Joklja ni več. Ni več človeka, toda ostal je junak-Jokelj in njegovo delo. V spominu, ki nas bo krepil in ki mu ga čolgujemo, nam je ostalo njegovo življenje, polno samoodpovedi, truda in tešav, polno dela in borbe, toda kljub temu vedro in veselo. In ko iščemo odgovora na vprašanje, kje je Jokelj črpal toliko moralne sile, neu danes, ko je preliti krvi narodnih junakov dodal tudi svojo kri, vse pogosteje govori tovariš Jokelj: Komunistu ni težka nobena žrtev, ki jo daje za narod! Te besede je izgovarjal, ko je bil še živ. Bil je ponosen komunist.

Tovariš Jokelj! Ko si še živel, si bil preskromen, da bi zase iskral hvale in priznanja. Uspehi dela so ti bili priznanje. Svoje življenje si izpostavljal samo zato, da bi koristil domovini. Sedaj, ko te sveže gonila loči od nas, ti objubljam, da bomo maščevali tvoje življenje, da bomo dovršili tvoje delo. Takrat, tovariš Jokelj, bodo uničeni vsi tisti, ki so zakrivili tvojo smrt in smrt tolikih slovenskih sinov!

Slava našemu soborsktovarišu Joklju!

Smrt slovenskim gestapovcem!

Pokrajinski Odbor OF  
za Gorenjsko

### POSOJILNA KAMPANJA V SLOVENSKI ISTRJI

Zaskrbelo nas je, kako bo to pri nas šlo, ko smo od Odbora OF za Slovensko Primorje prejeli sporočilo, da predvideva posojilni načrt za naše okrožje 2 milijona lir. Vzelo nam je pogum in dolgo časa se nismo upali podati na delo. Čas je hitel, iz drugih okrožij so prihajala poročila o ugodnem teku kampanje, ko smo se končno tudi mi lotili naloge.

Sklicali smo finančne referente vseh okrajev. Razložili smo jim potrebe posojila in prijeli so za stvar z navdušenjem. Pričeli smo razdeljevati vsoto 2 milijona lir na posamezne kraje, sorazmerno z njihovo velikostjo, gospodarsko močjo in stanjem politične razvitosti. In glej: finančni referenti so si postavili višje postavke kot jih je predvideval prvotni načrt Okrožnega Odbora OF. Kar sami so spoznali nalogo tekmovanja in sklep ob koncu konference je bil: Slovenska Istra bo dala svoji domovini, svoji državi, svoji vojski najmanj tri milijone!

Sedaj sem v našem okraju, ki presega predel zapadno od Kopra. Posojilni tečen se nagiba h koncu, pa se pomenkujem z našimi terenskimi aktivisti o poteku kampanje. Kekšna je zvest tega prebivalstva, ki je od vsega kulturnega sveta odrezano tako dolgo bedno životarilo pod fašizmom, pričajo zopet hledne številke. Načrt za ta okraj je predvideval 250.000 lir posojila. Sem okraj si je postavil nalogo, da zbere vsaj 300.000 lir. Danes kampanja še ni zaključena, nekaj vasi še ni oddalo posojila in že je zbranih 320.000 lir.

Ljudje dajejo radi volje. Ko jim pojasniš pomen posojila zanje same in za državo, oziroma za vojsko, gredo po denar in odštejejo. Le redki so, ki bi ne hoteli dati posojila, zelo redki.

Kako to, da imajo ljudje tako zaupanje v nas? Kako to, da nam ne bogljen listič papirja podpisan od predsednika in tajnika Okrožnega Odbora OF izročijo svoj denar, ki so si z žuljevim delom prihranili v dolgih letih? Kako to, da zupajo naši mladi, še ne povsem izgrejeni oblasti? Mitraljezi in bombe naših borcev, ki pravkar regljajo in pokajo v Šnarskem okraju, motorji silnih zavezniških bombnikov, ki hrumi-jo preko naših krajev dan na dan, poštenost naše organizacije, velike ustvaritve naše narodno osvobodilne vojne -- vse to jim daje zaupanje. Danes vedo Istrski Slovenci, da so časi fašizma naglo bližje kraju. Naša stvar, stvar demokratične in federativne Jugoslavije zmaguje. Saj

o tem ne poročajo samo naši listi. Naše ljudstvo dan za dnem sliši bobnenje iz daljave: bombe zaveznikov, ki padajo na Ancono, na Mestre, na Padovo, na Benetke, na Reko, na Videm, na Pulj. Trst je doživel že dva teška napada. Orjaški stebri dima so se dvigali iz mesta dva dni. Da, sedaj se vesele ljudje, ko naši in Hrvatje počeno mlatijo švabe. Sedaj, tako pravijo, beže tudi švabi in fašisti, tako kot so nekdaj morali bežati pred njimi naši ljudje kačar so se kot stekli psi pripodili sovražniki v naše vasi.

Imko /Iz "Partizanskega dnevnika" 18. julija/

### IZ NOTRANJSKEGA OKROŽJA

Današnji položaj kmeta na okupiranem ozemlju.

Gotovo si marsikateri kmet na osvobojenem ozemlju misli, da bolje živi njegov tovariš, kateremu daje okupator nekatere vrste živil, do katerih je na osvobojenem ozemlju težko priti. Misli si, da mu ni treba dejati hrano gospodarskim komisijam in povrh še z živino voziti za potrebe naše vojske.

Vsi, ki tako mislijo, bi videli, da so se zelo, zelo motili, ko bi vedeli, kakšno življenje ima neosvobojeni kmet. Nad njim se ima pravico znašati vsak navaden nemški in švabobranski vojak. Sedaj so naprevili popis vse živine, perutnine in pridelkov. Od popisane stvari bo moral kmet oddati določen delež na Prevod, tako n. pr. od vsake kure 80 jajc na leto, od vsake krave 500 l mleka, neglede na to, ali molze. Že danes se sprašuje naš kmet, kaj bo, ko bodo prašički dovolj debeli za zakol. Sprašuje se, kaj bo z žitom. Švabi so izgubili Ukrajino, partizani mu rušijo in požigajo okupatorjeva skladišča v Banatu in v drugih žitodrodnih krajih. Ker žita ne bo dobil, tudi kruha ne bo imel. A švab ne bo lačen, pobral bo, kjer bo le dosegel, četudi ostali pomrejo od lakote. A naš kmet, se že pripravlja na to, ima že skrivališča, kamor bo spravil ob svojem trudu pridelano žito.

Marsikateri mi je že izjavil: "Samo, da bi prišli partizani, radi bi jim dali moke in masti. Dali bi celim brigadam kruha in maščobe, samo da bi bili rešeni švabskih in švabobranskih požeruhov."

Zaradi tega si naj ne delajo utvar nekateri, ko mislijo, da je to vse, če dobijo malo sladkorje in soli na karte. Prvo je svoboda, da lahko sam sodeluješ pri javni upravi in svobodno izvajaš svoje mnenje. Kdor misli, da je boljši sledkor, naj gre samo za en mesec pod švabski in švabobranski bič in bo čutil vse dobrote na listnem hrbtu.

K.

### NARODNA ZAŠČITA NA DELU

Sedaj, ko so pri nas končane volitve v Beli Krajini, prehajamo na delo s trdno voljo, da se naša mlada oblast res utrdi.

En sestavni del naše narodne oblasti je tudi Narodna Zaščita. Ljudem spočetka ni šlo v glavo, zakaj je Narodna Zaščita potrebna. Nekateri so godrnjali: Kaj je spet tega treba, kdo bo vođil in delal pri Narodni zaščiti, ko pa je vse v vojski ita. Toda to bo trajalo le nekaj časa. Narodna Zaščita se je organizirala ravno o pravem času, to je pomlad, ko se pojavljajo na deželi med ljudstvom raznovrstni spori in to največ radi škode, povzročene po živini. Dogodilo se je, da je pastirček popasal fišol. Kam naj se človek obrne? Soseđ namreč noče poravnati škode. Krajevni NOO pove, da bo Narodna Zaščita stver reziskala in po-

tem predala Krajevnemu NOO v razsodbo. Stvar se je v prisotnosti strank Krajevnega NOO in Narodne Zaščite zadovoljno rešila za oba soseda. Tako se je Narodna Zaščita kot del nove oblasti utrla pot med ljudstvo, ki se sedaj v vseh mogočih zadevah obrača na Narodno Zaščito.

Med slučaji, ki jih je rešila Narodna Zaščita, naj neveden še en primer. V vasi D. sta bila mož in žena sprta in sta živela ločeno že sedem let pod eno streho. Žena je skrbna, a mož je vdan pijači, zato mu je žena vse zaklepala in vedno nosila ključe pri sebi. Načelnik Okrajne Narodne Zaščite je z dvema tovarišema šel do sprtih zakoncev. Tri ure jima je prigovarjal, naj se sporezumeta, toda zeman. Tovariši so se podali pred hišo na posvetovanje. Kaj napraviti? "Še moramo poskusiti", so dejali, "mogoče ju pa le spravino skupej". Po ponovnem enournem prigovarjanju se je omečilo srce skrbne gospodinje, zjokala se je ter odšla iz sobe. Vrnila se je čez nekaj minut s šopom ključev v roki in jih položila pred moža, rekoč: "Mož, od sedaj bova na prigovarjanje teh poštenih ljudi živela življenje, kot se spočobi, tako, kot sta živela pred sedmimi leti." Tovariši so se po težko opravljenem delu srečni in zadovoljni poslovili. Glas o tem dogodku je šel v čeveto vas kot pravi pregovor. S tem je Narodna Zaščita pridobila velik ugled in zaupanje med ljudstvom. Kamor koli pridejo tovariši od Narodne Zaščite, vse jih obstopi in prosi za nsvete in pomoč.

V krajih, kjer je razpaseno skrivaštvo se je na prigovarjanje Narodne Zaščite prijavilo nad vsa 30 skrivačev. Samo v enem kraju se jih je javilo okrog 15, a drugi so sporočili, da se javijo čimprej. To je znak, da ljudstvo zaupa Narodni Zaščiti, da zaupa poštenim in uglednim ljudem, ki so v Narodni Zaščiti.

Narodna Zaščita strogo nastopa tudi proti črni borzi, proti ljudem, ki se bavijo s tem ogabnim poslom in tistim, ki jih podpirajo. To posel vodi naravnost na pot kraje in pozneje zločinstva. Ljudje, ki tihotapijo, postanejo delomržeži in pozneje tatovi ter zločinci, ker jim vsako čelo smrdi.

Z muko in trpljenjem smo prišli do naše res ljudske oblasti. Zato je tudi pravilno, da to našo mlado oblast podpremo z vso ljubeznijo. Saj smo lahko trdno prepričani, da bo oblast, ki je zrastla iz ljudstva, tudi delala za ljudstvo in njegovo boljše življenje.

Jože iz Bele Krajine

## SLOVENSKI PRAVNIKI NA HRVATSKEM

Delegacija slovenskih pravnikov: predsednik Zakonodajnega odbora dr. Lado Vavpetič, glavni javni tožilec Slovenije dr. Vito Kraigher, načelnik sodnega oddelka pri NOV in POS dr. Dore Tomišek, član vojskega sodišča dr. Jernej Stante in sekretar Znanstvenega inštituta dr. Lojze Ude so se pravkar vrnili s potovanja na osvobojeno ozemlje Hrvatske. Dr. Lado Vavpetič nam je pripovedoval svoje vtise s potovanja:

Potuješ ure in ure po osvobojenem ozemlju mimo samih do tla požganih vasi. Neverjetna je ljubeznjivost ljudi, ki te spremljajo s prisrčno naklonjenostjo. Za svoj obstoj se imajo zahvaliti uporu kordunaških Srbov-junkov. Iz vse te revščine se dviga novo življenje, ljudje so si zgradili primitivne stenovanjske kolibe. Vsa polja so obdelana. Ho-diš mimo velikanskih njiv pšenice, krompirja, koruze. Kampanje za popolno obdelavo polja je uspela, že je pričela štev. Spotoma smo razvozla-li ugenko, kako to malo število ljudi obdeluje raznešene polje. Gospo-darska delavnost je na višku, srečuješ kolone voz in kamionov.

Najlepši vtis so na nas naredile delovne brigade mladenk. Po 500 belo oblečenih, zagorelih deklet dela na poljih, sem @, tja se zasveti moder predpasnik, prepevajo pesmi, ki jih sproti zlegajo. Samo neverjetna predanost stvari more roditi tako delovno pripravljeno v bližini sovražnega oporišča. Najprej požanjejo v bližini okupatorjevega oporišča, nato se delovne brigade pomikajo v notranjost in pomagajo povsod, kjer ljudje dela ne zmorejo. Na osvobojenem ozemlju Hrvatske je ves narod vzbujen k skupni delavnosti.

Med potjo smo neprestano srečevali ženice, ki so borcem nosilo hrano v jerbasih in posodah. Iste slike so se nam nudile pred osmimi meseci. Prebivalstvo hrani svoje borce z isto požrtvovalnostjo in brez pomislekov.

Prisostvovali smo sestanku obrtnikov, kjer nas je presenetila neverjetna osebnost in nezahvalnost pristavev narodno osvobodilnega gibanja v zaledju. Vse so pripravljene žrtvovati za svojo vojsko in se zadovoljiti z najnujnejšim.

Slovence nas Hrvati zelo cenijo. Dali so priznanja našemu delu in našim uspehom in nas sprejeli s pravo gostoljubnostjo. Slovensko-hrvatsko sosedstvo se vsak dan bolj utrjuje.

Prejker ustanovljena Osvobodilna Fronta Hrvatske je mnogo prispevala k okrepljenosti narodno osvobodilnega gibanja. HSS, ki se je vključila v Osvobodilno Fronto, je zajela vse politične organizacije HSS na vasi, ohranila iz vodstva vse, kar je zdravega, izločila vse, kar je nezdravega in iskreno sodeluje s KPH, Srbskim klubom in ostalimi nestrenkarskimi elementi v Osvobodilni Fronti Hrvatske.

Hrvatski je odrejena velika vloga v bodočem razvoju življenja jugoslovanskih narodov. Danes se mora boriti s silnimi težavami. Na novo bo morale dvigniti opustošene pokrajine. Westa kot Vojnić, Virginitost so popolnoma zravnanena z zemljo. V Glini pod pravoslavno cerkvijo je 2.000 pobitih Srbov. Ostveritev srbsko-hrvatskega prijateljstva je ena največjih zaslug Osvobodilne Fronte Hrvatske.

Ogromno dela bo imela nova Hrvatska na političnem, gospodarskem in prosvetnem polju. Primanjkuje ji kadrov, posebno intelektualcev. Medsebojna sloga, delavnost in predanost ljudstva narodno osvobodilnemu gibanju opravičujejo velik optimizem vodstva.

Kot rečeno, še nikdar nismo naleteli na Hrvatskem na tako pripravljeno za ostveritev dobrih odnošajev kot @, pot. Učili se bomo drug od drugega, izmenjevali medsebojne izkušnje in nove poglede, se sproti obveščali o političnih problemih, na urejen način izmenjevali dobrine in se v vsakem pogledu podpirali.

Ur.

#### TUDE HRVATSKE CERKVE GORE

Bošjejeptno cerkev v Vočinu v Slavoniji so nemške tolpe ob sodelovanju ustašev uničile in požgale. Vočin leži na osvobojenem hrvatskem ozemlju. Dva duhovnika sta še lani prešla v Vočin in vršila tam redno svoje duhovniške dolžnosti "z znenjem in odobrenjem cerkvenih oblasti", kakor pišete v svoji izjavi /gl. Naprijed' 10. julija 1944/. V letošnji pomladanski ofenzivi so Nemci privlekli s seboj škana iz Podravske Slatine, ki je moral pobrati cerkvena oblačila in kipe, nakar so cerkev požgali. K opisu nemškega divjaštva dodajata duhovnika naslednji poziv: "Svetoskrunski zločini hitlerjancev v Vočinu so strahoten opomin katoliškemu duhovništvu in vsem katoličenom na Hrvatskem, ki se še do danes niso opredelili za narodno osvobodilno gibanje. Kakor so hitlerjanci pred tremi leti uničevali divješko v naši svobodoljubni deželi pravoslavne in srbske svetinje, tako sedaj besno uničujejo katoliške in hrvatske. Z vsakim dnem, ki ga preživimo, omahuječ naš suženjstvo in svobodo, to je med hitlerjevstvom in narodno osvobodilno borbo, podpi-

ramo nova uničevanja v naši izmučeni deželi in sodelujemo pri novem prelivanju dragocene hrvatske krvi za sramotno in nizkotno suženjstvo Hitlerju, največjemu sovražniku vseh katoličanov kakor tudi vseh Slovanov. Zato pozivava katoliško duhovništvo na Hrvatskem kakor tudi vse katoliško ljudstvo, da z vsemi silami podpirajo narodno osvobodilno borbo in na ta način čim več prispevajo za osvoboditev svojega naroda in za zaščito verske svobode in katoliških svetinj v dragi nam domovini Hrvatski. - Jenko Petan in Ivo Javornik, katoliška duhovnika, dušna pastirja v Vočinu."

### PRVI KONGRES KULTURNIH DELAVCEV HRVATSKE

Dne 25. junija se je začel na osvobojenem hrvatskem ozemlju prvi kongres hrvatskih in srbskih kulturnih delavcev z ozemlja Hrvatske. Trajal je tri dni. Udeležili so se ga kulturni delavci iz vseh predelov Hrvatske ali njih delegati, prisostvovali so pa tudi najuglednejši predstavniki najvišjih državnih organov, vojske in političnega vodstva. Slovence je zastopal podpredsednik Predsedstva AVNOJ-a Jože Rus. Predsedstvo so sestavljali publicisti, igralci, likovni umetniki, ljudski pesniki, glasbeniki in znanstveniki. Vse zborovanje je bila mogočna kulturne in politična manifestacija za svobodo človeka in njegovega ustvarjanja. V uvodnem govoru je M. Stilić naglasil: "Od puntarja Matije Gubca in pesnika Krsta Frankopana, ki je pel: Veruj Nemcu kakor soncu v zimi, pa do Titevih dni so se vsa naša kulturna stremjenja in ustvaritve rodila v trdi borbi proti napihnjenemu in ošabnemu Nemcu in proti peščici domačih izrodov in nemških prisklednikov. Tudi ta naš kongres je izrazite in krepke kulturne manifestacije hrvatskega in srbskega naroda, porojena v borbi proti bahatemu Nemcu, ki se mu za rob njegove suknje drže nemški prilizniki ustaši in četniki. V trdi borbi proti nemškemu osvajačem in zatiralcem naše kulture doživljajo naši narodi ne samo svoj nacionalni in politični preporod, ampak tudi preporod svoje kulture." Na kongresu so bili podani referati o slovu, publicistiki, gledališču, ljudski umetnosti, likovni umetnosti, glasbi, kmečki književnosti, znanosti in arhitekturi. Sklenjeno je bilo, da se ustanovi Klub osvobodilnih kulturnih delavcev. Za častnega predsednika je bil izvoljen Vladimir Mazar. Vse dni zborovanja so nastopale gledališke družine z deli najstarejše književnosti in z deli, ki so nastala v narodno osvobodilni borbi. Umetniki so izvajali skladbe starejših in sodobnih glasbenikov. Na literarnem večeru so brali dela cele vrste sodobnikov. Na razstavi likovne umetnosti je 13 slikarjev in kiparjev razstavljalo nad 270 del. Kulturni delavci Hrvatske so izdali manifest, v katerem se zahvaljujejo NOV in vsemu osvobodilnemu gibanju, ki sta jim omogočila široko kulturno ustvarjenje in obenem pozivajo vse, ki še stojijo ob strani, da se vključijo v narodno osvobodilno borbo. Kongres je pomemben za graditev nove kulture in ponoven klic za sodelovanje vseh ustvarjalcev v borbi proti nemškim barbarom in njih pomočnikom.

## Pisma domobrancem

### IV.

Prerogaji od vas ne vidijo iz sedanjega položaja nobenega drugega izhoda, kot da vsaj zadnji trenutek zapuste Hitlerjev tabor ter se pridružijo Narodno Osvobodilni Vojski. To vam svetujejo partizani, to slišite skoraj vsak dan v oddajah londonske in ostalih zavezniških radijskih postaj, to izhaja iz govorov W. Čurhilla in to vam je končno priporočila kr. jugoslovanska vlada. K temu edinemu izhodu vsakega pametnega človeka navaja čisto preprosta zdrava pamet.

Kljub vsem tehtnim nagibom pa so vaši zvodniki našli še en imeniten izhod, ki je vreden, da si ga blizu pogledamo. Takole so jo pogruntali:

Sporezum med Titom in Šubašićem ter nova jugoslovanska kr. vlada sta samo začasna in predhodna pomena. Ob koncu bodo prišli semkaj v Slovenijo Angleži, ki bodo razorožili tako Narodno Osvobodilno Vojsko kot domobrance ter postavila na oblast - kaj pravite, koga! - samega dr. Miho Kreka! In potem bo spet vse dobro ...

Res, imenitna rešitev iz sedanjega nerodnega in zamotanega položaja! In ljubljanski zvodniki pri vsem tem najbrž še verjamejo, da se boste s to premodro rešitvijo zadovoljili ter še nadalje ostali v službi nemškega gestapa.

Blagor mu, kdor verjame, da bodo Angleži razoroževali - še kdaj pridejo v našo deželo - Narodno Osvobodilno Vojsko, ki jo danes oborožujejo z najmodernejšim orožjem! Kdo naj pričakuje, da se v Italiji in Afriki vežbajo tisoči partizanskih tankovcev in letalcev samo zato, da bodo lepega dne na ljubo ljubljanskim domobranskim zvodnikom razoroženi? In kdo je danes končno še toliko nespaneten, da bi se vdajal prevari, da sploh obstoji sila, ki bi mogla naše Narodno Osvobodilno Vojsko sploh razorožiti proti njeni volji? Za tri leta jo razorožujejo italijanske in nemške divizije z belo gardo in domobranci vred - no in uspeh tega "razoroževanja" sami vidite!

Pa končno še besedico o vašem bodočem "rešitelju" dr. Mihi Kreku! On spada v tisto vrsto ubeglih jugoslovanskih politikov, ki so - uži- vajajoč zavezniško gostoljubnost - s podporenjem Mihajlovića in bele garde postali skriti zavezniki Nemčije, zaradi česar nikomur izmed njih ni bil dovoljen vstop v novo jugoslovansko kr. vlado. Ne, Miho Krek ne bi mogel reševati domobranstva, ker bo imel prokleta dosti posla z reševanjem lastne kože, ki bo v hudi nevarnosti, če se pojavi v dosegu slovenskih narodnih sodišč pred katerimi bodo morali vsi izdajalci polagati račun.

Pričakovanje rešitve po Mihi Kreku in s pomočjo Angležev je za domobrance prev tako bedasto, kakor je bilo pred časom upanje izdajalskih belogardističnih voditeljev, da bodo njim na ljubo zepadni zavezniki napovedali vojno Sovjetski Zvezi.

Krševito iščejo vaši domobranski zvodniki in trgovci s človeškim mesom in krvjo način, ov, da vas obdržijo v službi zavrženega Hitlerja. Kakor Gëbbels Nemce, ves tudi oni slepijo s pričakovanjem čudeža, ki naj postavi na glavo neizprosna tek vojne ter jih reši pred popolnim uničenjem. Toda vse zastoj! Čudeža ni in ga ne bo! Hitler in vsi njegovi hlapci visijo na zadnji nitki nad prepadom. Konce in obračun je pred čurmi!

Za vas domobrance pa je samo ena pot v rešitev: da vsej zdaj v zadnjem trenutku prestopite v zavezniški tabor, kamor vam odpira vrata Narodno Osvobodilna Vojska. Težko tistemu, ki te poti pravi čas ne najde!

Tone Fajfer

POZIV NA MOBILIZACIJO

V NEMČIJI VRE. HITLER SE SKUŠA REŠITI Z NOVO, SEDAJ ŽE PETO TOTALNO MOBILIZACIJO. TODA VES SVET VE, DA MORE DANES IZTISNITI IZ NEMCIJE IN PODJARMLENIH DEŽEL LE ŠE KRI IN SOLZE.

TUDI V JUGOSLAVIJI BO POIZKUŠAL S SVOJO TOTALNO MOBILIZACIJO. TI- SOČI IN TISOČI JUGOSLOVANOV NAJ BI POMAGALO REŠEVATI HITLERJA IN NJE- GOVE BANDE PRED POGINOM NA FRONTAH IN V TOVARNAH.

TODA MI HITLERJA NE BOMO REŠEVALI PRED POGINOM. MI MU ŽE TRI LETA PRIPRAVLJAMO TA POGIN IN BOMO STORILI VSE, DA MU SMRTNO URO POSPEŠIMO !

MI BOMO IZVEDLI TOTALNO MOBILIZACIJO VSEH JUGOSLOVANSKIH SIL V NAŠO N O V . TO BO NAŠ ODGOVOR HITLERJEVSKIM KRVNIKOM.

KDOR ŠE SLUŽI HITLERJU, BODISI Z OROŽJEM, BODISI V TOVARNAH IN RUD- NIKIH, BODISI NA ŽELEZNICAH IN V URADIH, NAJ GA TAKOJ ZAPUSTI IN SE VKLJUČI V N O V , ČE SE NOČE SKUPNO Z NJIM IN NJEGOVO TOTALNO MOBI- LIZACIJO UTOPITI.

IZVEDIMO SPLOŠNO MOBILIZACIJO VSEH NAŠIH SIL !

VSI V N O V , VSE ZA N O V !

SMRT NEMŠKIM OKUPATORJEM !

